Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **ekonomia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie**

Data przeprowadzenia wizytacji: **7-8 grudnia 2023 r.**

Warszawa, 2023 r.

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu ____ 4

1.1.Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej ____ 4

1.2. Informacja o przebiegu oceny ____ 4

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów ____ 5

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA ____ 6

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia ____ 7

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się ____ 7

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się ____ 11

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie ____ 16

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry ____ 23

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie ____ 30

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku ____ 39

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku ____ 42

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia ____ 45

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach ____ 48

- ____ 50

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów ____ 50

Zalecenia ____ 54

5. Załączniki: ____ 55

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia ____ 55

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego ____ 55

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych _____ 55
Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych _____ 55
Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ 55
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____ 55
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____ 55
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _ 55

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1.Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr Agnieszka Jakubowska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Michał Przybyliński, członek PKA
2. dr hab. Robert Romanowski, ekspert PKA
3. Rafał Drozdowski, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Kewin Lewicki, ekspert PKA ds. studenckich
5. Barbara Kędzior, obserwator PKA ds. studenckich
6. Patryk Lisiecki, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku ekonomia, prowadzonym na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2023/2024. Ocena programowa została przeprowadzona po raz kolejny w następstwie oceny pozytywnej wyrażonej w Uchwale Nr 164/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 26 kwietnia 2018 r. Wizytacja została zrealizowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, z przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, publiczny dostęp do informacji oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitacje zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej, wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi i wstępne wnioski, o których przewodniczący zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

(jeśli studia na kierunku są prowadzone na różnych poziomach, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu studiów)

Nazwa kierunku studiów	Ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek[1,2]	Ekonomia i finanse (90%) Nauki i zarządzaniu i jakości (10%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 185 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych[3] /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 godzin / 32 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Handel	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat	
	Studia stacjonarne	**Studia niestacjonarne**
Liczba studentów kierunku	99	Nie dotyczy
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[4]	2803	Nie dotyczy
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	109	Nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	80	Nie dotyczy
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	66	Nie dotyczy

[1]W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

[2] Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

[3] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

[4] Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA[5] **kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione**
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo

[5] W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku ekonomia, studia pierwszego stopnia, profil praktyczny, prowadzonym w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, wpisuje się w misję i strategię Uczelni. Mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Wypracowana oferta specjalności, stanowi efekt analiz i konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, partnerami biznesowymi oraz studentami. Kierunek o profilu praktycznym realizowany na studiach I stopnia jest zgodny z misją i strategią rozwoju UP w Lublinie (Strategia Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na lata 2019-2030) oraz wpisuje się w cele postawione w strategii Wydziału Agrobioinżynierii (Strategia Rozwoju Wydziału Agrobioinżynierii na lata 2021-2030). Celem Uniwersytetu jest przyczynianie się do rozwoju gospodarki i społeczeństwa przez kształcenie studentów i rozwój kadry naukowej oraz prowadzenie badań naukowych i usług dla otoczenia. Praktyczne podejście do opracowania koncepcji kształcenia daje absolwentom wiedzę o gospodarowaniu we współczesnym złożonym i dynamicznie zmieniającym się świecie, a jednocześnie praktyczne umiejętności, które mogą wykorzystać na rynku pracy. Koncepcja kształcenia na kierunku ekonomia zgodna jest także z misją Wydziału Agrobioinżynierii, na którym prowadzane jest kształcenie na kierunku, a która zakłada skuteczne tworzenie, poszerzanie i upowszechnianie wiedzy zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju w oparciu o unikalne kompetencje i doświadczenie naukowo-dydaktyczne jego pracowników.

Zasadniczym celem kształcenia na kierunku ekonomia, studia I stopnia o profilu praktycznym, jest przekazanie wszechstronnej wiedzy ekonomicznej, umiejętności i kompetencji w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarowym i świadczeniem usług handlowych. Plan studiów i treści programowe poszczególnych modułów zapewniają z jednej strony powiązanie wiedzy ekonomicznej z wiedzą z zakresu innych dyscyplin nauk z obszaru nauk społecznych, z drugiej pozwalają zdobyć bardziej szczegółową wiedzę specjalistyczną i praktyczną. We wszystkich realizowanych modułach kładziony jest nacisk na praktyczny wymiar realizowanych treści. Koncepcja kształcenia nawiązuje do potrzeb pracodawców oraz lokalnego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego rynku pracy. Zgodnie z deklaracją Uczelni, utworzenie w ramach kierunku ekonomia specjalności handel zostało podyktowane tym, iż jednym z podstawowych czynników warunkujących wysoki poziom wzrostu gospodarczego danego państwa jest rozwój wymiany handlowej na szczeblu lokalnym, regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym. Uruchomienie tej specjalności, w założeniu koncepcji kształcenia, pozwoliło zatem na wypełnienie luki w ofercie programowej szkół wyższych Lubelszczyzny.

W ramach specjalności handel przygotowywani są specjaliści posiadający wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarowym i świadczeniem usług handlowych. Kompleksowy program nauczania umożliwia absolwentom dynamiczne wejście na współczesny rynek pracy, poprzez zatrudnienie w przedsiębiorstwach handlowych, produkcyjnych i usługowych, a także jednostkach samorządowych w kraju lub za granicą.

Tak przyjęta koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, tj. ekonomia i finanse (dyscyplina wiodąca) oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Uwzględniają one postęp w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku, są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Zostały one określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Obecnie proces nauczania oparty jest na kształceniu prowadzanym w siedzibie uczelni W koncepcji kształcenia uwzględniono nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wynikające stąd uwarunkowania. W procesie nauczania i uczenia się na kierunku w szerokim zakresie wykorzystywany jest nowoczesny system wspomagający kształcenie, tj.: Extranet oraz platforma e-learningowa Moodle, zawierająca materiały do pracy własnej studenta, jak również platforma internetowa MS Teams, wykorzystywana do realizacji wybranych zajęć w połączeniu synchronicznym.

Dla kierunku ekonomia, specjalność handel, przewidziano 7 efektów uczenia się z zakresu wiedzy, 10 z zakresu umiejętności oraz zaledwie 3 z zakresu kompetencji społecznych. Generalnie są one zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym, akcentując specyfikę specjalności. Obejmują m. in. wiedzę i umiejętności związane z tworzeniem i funkcjonowaniem przedsiębiorstw handlowych z wyróżnieniem marketingu i procesów logistycznych. Przewidują przy tym opanowanie narzędzi formalnej analizy procesów ekonomicznych. Należy jednak zwrócić uwagę na pewne istotne braki w stosunku do wymagań określonych przez charakterystyki II stopnia PRK.

Po pierwsze, nie jest uwzględnione wymaganie w zakresie kompetencji językowych. Jedyna wzmianka o tego typu umiejętnościach pojawia się w efekcie EK_U02 „absolwent potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych, a także do przygotowywania raportów, prac pisemnych, prezentowania opinii w języku polskim i języku obcym", tak więc brak jest określenia poziomu kompetencji językowych (B2). Jednocześnie analiza sylabusów prowadzi do wniosku, że cytowany powyżej efekt uczenia się nie znajduje pokrycia w efektach dla zajęć/grup zajęć w zakresie umiejętności przygotowywania raportów w języku obcym obejmujących wyniki analizy i prognozowania zjawisk ekonomicznych.

Po drugie, nie jest uwzględnione wymaganie dotyczące umiejętności udziału w debacie – przedstawiania i oceny różnych opinii i stanowisk. Wspomniany efekt EK_U02 nie jest w tym zakresie sformułowany wystarczająco precyzyjnie. Należy nadmienić, że wymaganie to de facto jest spełnione, ponieważ w kartach przedmiotów przewidziane jest nabycie odpowiednich umiejętności dotyczących udziału w debacie (np. socjologia).

Po trzecie, nie jest uwzględnione wymaganie w zakresie umiejętności samodzielnego planowania i realizacji własnego uczenia się przez całe życie. W tym przypadku wymaganie to jest spełnione na poziomie efektów sformułowanych dla zajęć (np. ekonomia zrównoważonego rozwoju).

Po czwarte, nie jest uwzględnione wymaganie w zakresie gotowości do odpowiedzialnego działania. Efekt EK_K03 „absolwent jest gotów do działania w sposób przedsiębiorczy oraz samodzielnego organizowania i koordynowania działań gospodarczych" odnosi się do jednego ze szczegółowych wskazań (myślenie i działanie w sposób przedsiębiorczy), lecz nie określa, że powinno to dotyczyć działania na rzecz interesu publicznego.

Po piąte, efekt EK_U10 „pracować w zespole i współdziałać w realizacji zadań w strukturach gospodarczych", powinien zostać przeformułowany (wśród charakterystyk II stopnia PRK wymienia się umiejętność planowania i organizowania pracy indywidualnej i w zespole).

Uczelnia nie przedstawiła macierzy powiązań efektów kierunkowych z efektami dla zajęć/grup zajęć, przedstawiając jedynie kilka przykładowych powiązań w raporcie samooceny. Brak takiego zestawienia powoduje trudności z identyfikacją odniesień i powstawanie ewidentnych niespójności, zwłaszcza w przypadku efektów z zakresu kompetencji społecznych. Np. w przypadku zajęć z socjologii sformułowano efekt z zakresu kompetencji społecznych „jest gotów wyrażać swoje poglądy w dyskusji/debacie, zachowując szacunek do poglądów innych osób". Jest on jest przyporządkowany do efektu kierunkowego EK_K01 „absolwent jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów społeczno-gospodarczych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu", a więc brak tu powiązania. Nie można go przyporządkować do pozostałych efektów kierunkowych z zakresu kompetencji społecznych, ale także nie można uznać, że dotyczy umiejętności (mowa o gotowości do …). Podobnie w przypadku ekonomii zrównoważonego rozwoju efekt z grupy kompetencji społecznych brzmi „jest gotów do pogłębiania wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę nieustannego uczenia się i rozwoju kompetencji osobistych oraz interpersonalnych" i odniesiony jest także do efektu EK_K01. Inne przykłady efektów dotyczących kompetencji społecznych, które nie korespondują z efektami kierunkowymi to „rozumienie kontekstów i różnic kulturowych w ocenie zewnętrznego otoczenia biznesowego" (międzynarodowe stosunki gospodarcze), „jest gotów do pracy w wydziałach finansowych podmiotów gospodarczych i innych organizacji" (rachunkowość), „student jest przygotowany do pracy w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach" (finanse publiczne i rynki finansowe), „znajomość procesów integracyjnych i prawnych podstaw działalności Unii Europejskiej daje kompetencje do uczestnictwa w realizacji projektów europejskich" (ekonomia integracji europejskiej), „jest gotów do świadomego podejmowania działań w kontekście zarządzania sprzedażą detaliczną" (zarządzanie sprzedażą detaliczną), „jest gotów samodzielnie określić jaki dział przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny za określone zadania" (zakupy zaopatrzeniowe). Powyższa lista przykładów nie jest wyczerpująca, należy ją uzupełnić m. in. o praktyki zawodowe. Sposób sformułowania powyżej przytoczonych efektów utrudnia lub nawet uniemożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji. Należy przy tym zauważyć, że problemy takie nie występują w przypadku efektów z zakresu wiedzy i umiejętności. Z pewnością precyzyjne powiązanie efektów kierunkowych z efektami na poziomie zajęć umożliwiłoby wychwycenie wskazanych niedoskonałości. **Rekomenduje się** więc stworzenie takiego narzędzia, np. w postaci macierzy.

Poza wskazanymi niedoskonałościami, efekty uczenia się na poziomie kierunku są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie ekonomii i finansów oraz mniejszym stopniu nauk o zarządzaniu i jakości, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku

Efekty sformułowane na poziomie zajęć można ocenić podobnie. Należy jedynie sformułować **rekomendację** przeanalizowania tych efektów pod kątem odpowiedniego sformułowania efektów z zakresu umiejętności. Jako podstawę do sformułowania tej rekomendacji należy wskazać przedmiot *zarządzanie sprzedażą detaliczną*. Obejmuje on 16 godzin wykładu, 15 godzin ćwiczeń audytoryjnych i 15 godzin ćwiczeń laboratoryjnych a realizuje tylko jeden efekt z zakresu umiejętności „potrafi określić czynniki wpływające na zarządzanie przedsiębiorstwem handlowym".

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1[6](kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku ekonomia, studia pierwszego stopnia, profil praktyczny, prowadzonym w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, wpisuje się w misję i strategię Uczelni oraz stanowi efekt analiz i konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, partnerami biznesowymi oraz studentami.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym, są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w ekonomii i finansach oraz naukach o zarządzaniu i jakości, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Zdiagnozowano jednak następujące nieprawidłowości:

1. Wśród efektów uczenia się brak wskazania poziomu kompetencji językowych, osiąganego przez studentów, zgodnie z wymaganiami charakterystyk drugiego stopnia PRK (poziom B2)
2. Efekty uczenia się nie uwzględniają wymagań dotyczących udziału w debacie – przedstawiania i oceny różnych opinii i stanowisk.
3. Efekty uczenia się nie uwzględniają wymagań w zakresie umiejętności samodzielnego planowania i realizacji własnego uczenia się przez całe życie.
4. Efekty uczenia się nie uwzględniają wymagań w zakresie gotowości do odpowiedzialnego działania.
5. Efekt EK_U10 „absolwent potrafi pracować w zespole i współdziałać w realizacji zadań w strukturach gospodarczych” nie w pełni realizuje charakterystykę drugiego stopnia PRK, która wymienia umiejętność planowania i organizowania pracy indywidualnej i w zespole.
6. Efekt EK_U02 „absolwent potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do opisu, analizowania oraz prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych, a także do przygotowywania raportów, prac pisemnych, prezentowania opinii w języku polskim i języku obcym” nie posiada pełnego odpowiednika na poziomie zajęć/grup zajęć, w zakresie nabywania umiejętności przygotowywania raportów w języku obcym obejmujących wyniki analizy i prognozowania zjawisk ekonomicznych.
7. Efekty uczenia się z zakresu kompetencji społecznych na poziomie zajęć/grup zajęć są w wielu przypadkach niewłaściwie sformułowane i nie odnoszą się w sposób zrozumiały do efektów kierunkowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się uzupełnienie efektów uczenia się o kompetencje językowe na poziomie wskazanym w charakterystyce II stopnia PRK (poziom B2)

[6]W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

2. Zaleca się uzupełnienie efektów uczenia się o umiejętność udziału w debacie – przedstawiania i oceny różnych opinii i stanowisk.
3. Zaleca się uzupełnienie efektów uczenia się o umiejętność samodzielnego planowania i realizacji własnego uczenia się przez całe życie.
4. Zaleca się uzupełnienie efektów uczenia się o kompetencje społeczne w zakresie gotowości do odpowiedzialnego działania.
5. Zaleca się uzupełnienie efektów uczenia się o umiejętność planowania i organizowania pracy indywidualnej i w zespole.
6. Zaleca się zapewnienie pełnego pokrycia efektu EK_U02 w efektach dla zajęć/grup zajęć.
7. Zaleca się doprowadzenie do zgodności pomiędzy efektami kierunkowymi i efektami dla zajęć w zakresie kompetencji społecznych przy zapewnieniu możliwości stworzenia systemu ich weryfikacji.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Konstrukcja programu studiów nie zakłada wyboru specjalności – sam kierunek określany jest jako jedna specjalność. Wśród treści programowych można wyróżnić szeroką, obowiązkową podstawę, obejmującą głównie wiedzę z zakresu ekonomii, uzupełnioną przez zagadnienia wprowadzające do finansów, rachunkowości, zarządzania, prawa i socjologii. Do tej grupy zajęć zaliczyć można także tzw. przedmioty ilościowe, są to matematyka, statystyka w ekonomii i ekonometria. Grupa ta obejmuje 20 przedmiotów. Drugą zasadniczą grupę stanowią przedmioty do wyboru realizowane głównie w semestrach 4 i 6. Jest to dość duża grupa obejmująca łącznie 12 zajęć (620 godzin – 54 punkty ECTS). Zajęcia proponowane do wyboru uporządkowane są w pary (rzadziej po trzy) z których student wybiera jedne. W doborze przedmiotów w pary nie widać wyraźnie określonej myśli przewodniej. Zajęcia obejmujące zagadnienia bezpośrednio związane z prowadzeniem działalności handlowej na ogół proponowane są jako alternatywa dla zajęć z innego obszaru tematycznego np. transakcje handlu międzynarodowego proponowane są jako alternatywa dla bankowości. Jedynie w trzech (na 12) przypadkach student wybiera pomiędzy zajęciami stricte związanymi z handlem. Daje to dużą swobodę w kształtowaniu ścieżki edukacyjnej przez studenta i powoduje, że specjalizacja w kierunku prowadzenia działalności handlowej, sygnalizowana w nazwie, może być rozumiana jako mniej lub bardziej dogłębna.

Zajęcia z tych dwóch podstawowych grup uzupełniają lektoraty, wychowanie fizyczne, BHP z ergonomią, techniki informacyjne, seminarium dyplomowe oraz praktyki.

Szeroka, obowiązkowa podstawa programowa pozwala osiągnąć wszystkie efekty uczenia się w znacznym stopniu, a następnie pogłębić niektóre z nich w części obieralnej, w zależności od decyzji studenta.

Na podstawie analizy kart przedmiotów można ocenić, że treści programowe uwzględniają aktualny stan wiedzy i praktyki w zakresie przewidzianym w koncepcji kształcenia, choć można wskazać zajęcia

wymagające przeglądu zalecanej literatury. Są to: statystyka w ekonomii, ekonometria, analiza finansowa, ekonomia menedżerska, ekonomia integracji europejskiej, polityka kadrowa, zarządzanie sprzedażą detaliczną, zakupy zaopatrzeniowe, zarządzanie projektami, zarządzanie jakością, controlling w przedsiębiorstwach handlowych, marketing międzynarodowy, konkurencyjność przedsiębiorstwa. We wszystkich tych przypadkach zapisy nie uwzględniają literatury powstałej po 2013 roku. **Rekomenduje się** odpowiednią aktualizację zalecanej literatury. Z drugiej strony należy docenić fakt, że w zauważalnej liczbie przypadków w kartach przedmiotów znaleźć można przynajmniej jedną pozycję anglojęzyczną.

Studia prowadzone są wyłącznie w trybie stacjonarnym, trwają 6 semestrów, w ciągu których student uzyskuje 185 punktów ECTS. W programie studiów przyjęto, że 1 punkt ECTS odpowiada 25 godzinom nakładu pracy studenta. Karty przedmiotów zawierają bilans nakładu pracy studenta, co pozwala stwierdzić, że nakłady te są w odpowiedni sposób dopasowane do zakresu treści i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Przewidziane są odpowiednie liczby godzin konsultacji, czas przeznaczony na studiowanie literatury, pracę bieżącą i przygotowanie do zaliczenia.

Łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów wynosi 2803, przy czym liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi 109,6, jest więc zgodna z wymaganiami.

Sekwencja zajęć jest prawidłowa, zestaw treści podstawowych (z jednym wyjątkiem) oferowany jest w trakcie pierwszych trzech semestrów, zajęcia do wyboru realizowane są w następnej kolejności. Zajęcia składają się z kombinacji wykładów i ćwiczeń, w niektórych przypadkach także ćwiczeń laboratoryjnych. Formy te nie występują samodzielnie. Wykłady obejmują 715 godzin wobec 1085 godzin ćwiczeń audytoryjnych i laboratoryjnych łącznie. Zarówno dobór form jak i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Do zajęć obieralnych zaliczyć można lektoraty (105 godzin, 8 ECTS), 12 bloków do wyboru (620 godzin, 54 ECTS) oraz seminarium dyplomowe (60 godzin, 4 ECTS). Zajęciom tym przypisano łącznie 66 punktów ECTS co stanowi ok. 36% liczby wszystkich punktów, koniecznej do ukończenia studiów.

Uczelnia w raporcie samooceny przedstawiła zestawienie, z którego wynika, że program studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze 136 punktów ECTS. Jest to wartość wyraźnie przeszacowana, uwzględniająca zajęcia prowadzone w formie wykładu i służące przekazaniu podstaw teoretycznych, np. mikroekonomia, makroekonomia itp. Na prośbę zespołu wizytującego uczelnia skorygowała to zestawienie uwzględniając punkty proporcjonalnie do form zajęć, co doprowadziło do redukcji liczby punktów ECTS do 96. Tak dalece mechaniczny sposób liczenia nie wydaje się właściwy, nie bierze bowiem pod uwagę faktu, że na ćwiczeniach np. z mikroekonomii realizowane są przede wszystkim przykładowe zadania, służące jedynie ilustracji i lepszemu zrozumieniu zagadnień teoretycznych. Z drugiej strony, uczelnia nie uwzględniła w wyliczeniach lektoratów, kształtujących praktyczne umiejętności językowe. Biorąc to pod uwagę, zespół wizytujący dokonał własnego oszacowania, z którego wynika, że zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne mają wymiar ok. 80 punktów ECTS, co stanowi ok. 51% całkowitej liczby punktów ECTS (z pominięciem praktyk).

W programie studiów przewidziano lektoraty z języka obcego w wymiarze 105 godzin, czemu odpowiada 8 punktów ECTS. Studenci mają możliwość wyboru języka angielskiego, francuskiego,

niemieckiego i rosyjskiego. Zajęcia te realizowane są na 2, 3 i 4 semestrze. W sylabusach nie określono, jaki poziom kompetencji osiągany jest przez studenta, na jego określenie nie pozwala także analiza treści programowych. O tym, że jest to poziom B2 informuje jedynie nazwa przedmiotu (np. język obcy - angielski B2) oraz wskazanie tego poziomu w sylwetce absolwenta opisanej w ramach programu studiów. Dodatkowo, w ramach jednego z bloków zajęć do wyboru proponowane są zajęcia w języku angielskim, ale nie są one obowiązkowe (istnieje alternatywa zajęć w języku polskim). Warto podkreślić, że uczelnia stwarza dodatkowe możliwości podnoszenia kompetencji językowych poza programem studiów.

W programie studiów brak zajęć z dziedziny nauk humanistycznych. W planie studiów występują, co prawda, dwie pozycje: socjologia – przedmiot humanistyczny i prawo – przedmiot humanistyczny, ale analiza kart przedmiotów wskazuje, że są to przedmioty z dziedziny nauk społecznych.

Obecnie na kierunku nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Po doświadczeniach związanych z okresem pandemii Covid-19 Uczelnia wdrożyła narzędzia umożliwiające prowadzenie zajęć w formie zdalnej. Pozwala to także obecnie na wsparcie procesu kształcenia na wybranych zajęciach realizowanych w formie stacjonarnej poprzez możliwość zamieszczania materiałów dydaktycznych.

Stosowane metody dydaktyczne są różnorodne. Wykłady, które stanowią ok. 40% zajęć prowadzone są najczęściej w formie wykładu konwersatoryjnego lub problemowego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej i uzupełniane są zalecaną literaturą do samodzielnego studiowania.

Umiejętności praktyczne a także kompetencje społeczne nabywane są głównie podczas ćwiczeń audytoryjnych i laboratoryjnych, podczas których stosowana gama metod jest znacznie szersza. Jest to rozwiązywanie różnorodnych zadań i przykładów liczbowych, studium przypadku a także warsztaty np. scenariusze negocjacji. Stosowana jest praca w grupach polegająca na przygotowaniu projektu, jak i na bieżącym rozwiązywaniu zadań na zajęciach (także m. in. wspomniane scenariusze negocjacji). Na zajęciach z socjologii i polityki gospodarczej prowadzone są debaty oxfordzkie. Na wybranych zajęciach stosowane są narzędzia informatyczne, głównie Excel. Przeprowadzone hospitacje zajęć potwierdziły zgodność stosowanych metod z zapisami w kartach przedmiotów. **Rekomenduje się** bardziej intensywne wykorzystanie oprogramowania, przede wszystkim specjalistycznego.

W doborze metod uwzględniane są najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Wspomniane metody, przede wszystkim projekty indywidualne i grupowe stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się.

Metody te zapewniają przygotowanie do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku

Metody dydaktyczne stosowane podczas lektoratów są zróżnicowane, lecz raczej tradycyjne. Obejmują wykład, dyskusję, prezentację, konwersację, metodę gramatyczno-tłumaczeniową (teksty specjalistyczne), metodę komunikacyjną i bezpośrednią ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności komunikowania się. Z punktu widzenia metod kształcenia, są one wystarczające dla uzyskania kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2.

Możliwość dostosowania procesu uczenia się, także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, zapewniają przepisy wewnętrzne uczelni, przede wszystkim regulamin studiów. Zapisy regulaminu przewidują indywidualną organizację studiów dla osób, które: prowadzą wyróżniająca się działalność samorządową, kulturalną lub sportową, studiują na dwóch lub więcej kierunkach studiów, odbywają część studiów w innych uczelniach krajowych lub zagranicznych, znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowe, są osobami z niepełnosprawnościami, są w ciąży lub są rodzicami. Na kierunku Ekonomia w roku akademickim 2022/2023 studia według indywidualnej organizacji odbywało 10 osób.

Regulamin studiów nie przewiduje indywidualnych ścieżek kształcenia, lecz daje możliwość uczestniczenia w zajęciach nieobjętych programem studiów. Zajęcia nieobjęte programem studiów zostają wpisane do dokumentacji przebiegu studiów oraz są wymienione w suplemencie do dyplomu. Student zobowiązany jest do wniesienia opłaty za uczestnictwo w takich zajęciach.

Dokumentacja odnosząca się do prowadzania praktyk zawodowych jest kompletna, dostępna na stronie internetowej Uczelni. Analiza dzienników praktyk studentów potwierdziła właściwe procedury stosowane na potrzeby odbywania praktyk. Wszystkie strony zaangażowane w praktyki (student, uczelnia, podmiot przyjmujący) współpracują, dobrze realizując swoje zadania i kompetencje. Uczelnia stworzyła zestawienie instytucji, z którymi ma podpisane wieloletnie porozumienia o współpracy w ramach realizacji studenckich praktyk zawodowych.

Treści programowe są określone dla praktyk, wymiar praktyk jest zgodny z wymaganiami. Została przyporządkowana właściwa liczba punktów ECTS. Umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk, zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się Programy praktyk są skonstruowane właściwie. Umożliwiają nabycie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji, które pozwalają na swobodne poruszanie się po rynku pracy. Efekty uczenia się zawarte w karcie modułu, dedykowane praktykom, są odpowiednio dopasowane i korespondują z efektami założonymi dla pozostałych zajęć. Potwierdzają to wpisy w dziennikach praktyk, sprawozdaniach z praktyk oraz kartach weryfikacji efektów uczenia się. Metody weryfikacji efektów uczenia się dla praktyk są właściwe - nadzór opiekuna i karta praktyk. Ocena osiąganych przez studenta efektów dokonywana jest gruntownie przez zakładowego opiekuna praktyk w skali ocen od 2 – 5 oraz w formie opisowej. Zaliczenie praktyk przez uczelnianego opiekuna następuje na podstawie dokumentacji w postaci: analizy dziennika praktyk, sprawozdania napisanego przez zakładowego opiekuna praktyk, oceny karty weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, samooceny studenta. Wybiórczo stosowane są kontrole praktyk oraz hospitacje miejsc ich odbywania z czego sporządzane są sprawozdania. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Posiadają oni wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu praktyk, uzupełnione udziałem w programach i projektach związanych z zawodowym rynkiem pracy, są wśród nich doradcy zawodowi.

Z analizy dokumentów udostępnionych zespołowi oceniającemu odnoszących się do praktyk już odbytych wynika, że metody weryfikacji osiąganych efektów dokonywane przez przedsiębiorców są właściwe i rzetelnie weryfikują przebieg praktyk.

Zajęcia rozplanowane są w ciągu tygodnia roboczego (poniedziałek – piątek) z różną intensywnością. Niektóre kończą się o 19.45, są to jednak przypadki odosobnione. W semestrze piątym przewidziano

wyłącznie praktyki. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się oraz weryfikację i ocen e efektów uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku ekonomia.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Efekty uczenia przypisane dla praktyk zawodowych mają odzwierciedlenie w innych zajęciach stosownie do profilu praktycznego ocenianego kierunku. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Ocena ta nie dotyczy metody weryfikacji i oceny z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ponieważ praktyki nie są realizowane tymi metodami i technikami.

Nad przebiegiem praktyk z ramienia ocenianego kierunku czuwają opiekunowie praktyk, zgodnie z formalnie przyjętymi zasadami zawartymi w Regulaminie Praktyk. Regulamin precyzyjnie określa zadania praktykanta i opiekuna praktyk. Proces przeprowadzania praktyk przedstawiony jest chronologicznie, dokumentacja zawiera wszystkie niezbędne skierowania, oświadczenia, umowy, porozumienia, sprawozdania, kwestionariusze ankiety dla pracodawców. Przed rozpoczęciem praktyk uczelniany opiekun praktyk odbywa spotkanie ze studentami przedstawiając im zasady ich odbywania. Uczelniani opiekunowie praktyk realizowanych w programie ocenianego kierunku są nauczycielami akademickimi. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Praktyki realizowane są w przedsiębiorstwach współpracujących z Uczelnią czy organach administracji publicznej - np. (Urząd Miasta Lublin, Czekoladowe sp. z o.o.). Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie, dokonywanej z udziałem studentów (wypełniają ankietę), której wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Studenci udający się na praktyki mogą miejsce ich odbywania wybrać spośród szerokiej listy podmiotów o zróżnicowanym charakterze, z którymi Uczelnia posiada podpisane stosowne porozumienia krótko i długoterminowe. Istnieje również możliwość odbycia praktyki w miejscu zaproponowanym przez studenta. Wymaga to jednak analizy miejsca przez uczelnianego opiekuna praktyk, zapoznania się przedsiębiorcy, do którego kierowany będzie student, z programem i regulaminem praktyk, jak również w szczególności z podpisaniem oświadczenia przez zakładowego opiekuna praktyk dotyczącego możliwości osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów uczenia się.

Regulamin, program, dziennik praktyk oraz pozostała dokumentacja związana z ich realizacją stworzona jest przejrzyście. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami zatwierdza to miejsce w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Kryterium nie można uznać za w pełni spełnione z powodu występowania następujących nieprawidłowości:

1. Program studiów nie uwzględnia zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, co powoduje, że nie jest spełniony zapis rozporządzenia w sprawie studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie do programu studiów zajęć z dziedziny nauk humanistycznych w wymiarze nie mniejszym niż 5 punktów ECTS.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na dany rok akademicki są określone uchwałą Senatu i ogłaszane na stronie internetowej z odpowiednim wyprzedzeniem. Zasady na rok 2023/2024 określa Uchwała nr 56/2021-2022 z dnia 24 czerwca 2022. Na mocy tej uchwały powoływana jest Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Rekrutacja odbywa się na podstawie wyników maturalnych. Przedmioty maturalne uwzględniane w

rekrutacji na kierunek ekonomia – specjalność handel to: język obcy nowożytny oraz jeden przedmiot do wyboru: geografia, historia, matematyka lub wiedza o społeczeństwie. Rekrutacja prowadzona jest z wykorzystaniem Systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów, w którym kandydaci dokonują rejestracji na wybrany kierunek oraz formę studiów. Zasady rekrutacji są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Procedury rekrutacyjne są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku.

Procedury rekrutacyjne nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Uczelnia zakłada, że kompetencje cyfrowe umożliwiające przejście procesu rekrutacyjnego, tj. podstawowa umiejętność korzystania z komputera (obsługa przeglądarek, drukarek czy nawet oprogramowania graficznego, w celu przygotowania zdjęcia cyfrowego) kandydaci nabywają już w szkole podstawowej, pogłębiają w szkole średniej. Kompetencje te są wystarczające do rozpoczęcia kształcenia i są pogłębiane w jego trakcie.

Obecnie nie przewiduje się kształcenia na odległość. Niemniej jednak Uczelnia jest przygotowana na wystąpienie nieprzewidzianych okoliczności typu Covid-19. W czasie pandemii Uczelnia przewidywała wypożyczanie sprzętu komputerowego studentom, którzy nim nie dysponowali. Nikt ze studentów nie skorzystał z tej oferty.

Zasady i warunki potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów (PEU) oraz powoływania i sposobu działania komisji weryfikujących efekty uczenia się określa §19 Regulaminu studiów oraz Uchwała nr 69/2018-2019 Senatu z dnia 24 maja 2019 r. Warunki te zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Weryfikacji efektów uczenia się dokonuje Wydziałowa Komisja PEU powołana przez Pełnomocnika Dziekana ds. PEU w trybie określonym w Załączniku do wspomnianej uchwały. Na podstawie PEU studentowi można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS wymaganych na kierunku Ekonomia. Wcześniej kandydat może zapoznać się z ogólnymi zasadami dotyczącymi PEU zamieszczonymi na stronie internetowej Uczelni oraz skontaktować się z konsultantem PEU, który pełni rolę pierwszego kontaktu w procedurze PEU na poziomie Uczelni. Konsultant wyjaśnia kandydatowi zasady, warunki i tryb postępowania przy potwierdzaniu efektów uczenia się, weryfikuje spełnienie warunków formalnych, wstępnie rozpoznaje kierunki, poziomy i profile, dla których efekty uczenia się mogą zostać potwierdzone, wskazuje sposób postępowania w procedurze PEU oraz kieruje do właściwego pełnomocnika Dziekana ds. PEU. Do tej pory kandydaci na studia nie korzystali z tej formy potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innej uczelni wyższej są określone w par.8 Regulaminu studiów, który jest opublikowany na stronie internetowej Uczelni. Studenci innej uczelni, po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru, mogą być przyjęci na studia na kierunku ekonomia – specjalność handel za zgodą Dziekana, który potwierdza zbieżność uzyskanych przez studentów efektów uczenia się z efektami określonymi w programie studiów oraz przypisuje im liczbę punktów ECTS zgodnie z tym programem. W przypadku stwierdzenia różnic programowych odpowiadających nie więcej niż 24 punktom ECTS, Dziekan wyznacza przedmioty do uzupełnienia. Realizacja przedmiotów uzupełniających odbywa się w trakcie pierwszych dwóch

semestrów po przeniesieniu. Uczelnia bierze udział w programach wymiany krajowej MostAR i międzynarodowej Erasmus+, stosując procedury identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich a adekwatności.

Zasady prowadzenia seminarium dyplomowego i przebiegu egzaminu dyplomowego określa Zarządzenie nr 45 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 19 kwietnia 2021 r, Załącznik nr 2 oraz zmieniające je Zarządzenie nr 69 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 17 maja 2023 r. Zasady opracowania projektu dyplomowego określa regulamin studiów oraz procedura dyplomowania na Wydziale Agrobioinżynierii. Standard projektu określony został przez Radę Programową i zatwierdzony przez Kolegium Wydziału Agrobioinżynierii w dokumencie „Zasady przygotowania zagadnienia problemowego/ projektu inżynierskiego na kierunku ekonomia na Wydziale Agrobioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie." Zagadnienie projektowe rozumiane jest w tym dokumencie jako prezentacja składająca się z 13-20 slajdów.

W myśl stosowanej procedury Dziekan tworzy grupę seminaryjną (12 osobową) i wyznacza nauczyciela akademickiego, odpowiedzialnego za prowadzenie danej grupy, posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Nie przewiduje się opiekuna naukowego ani recenzenta. Projekt dyplomowy w postaci tzw. zagadnienia problemowego jest wykonywany pod opieką nauczyciela prowadzącego seminarium (w uzasadnionych przypadkach, za zgodą dziekana zagadnienie może być konsultowane przez nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora).

Student może przystąpić do egzaminu dyplomowego po udokumentowanym zaliczeniu wszystkich semestrów oraz złożeniu zagadnienia problemowego (projektu dyplomowego). Zagadnienie to, w formie prezentacji, nie jest oceniane przez opiekuna seminarium ani recenzowane. Egzamin dyplomowy jest przeprowadzany w formie ustnej i składa się z dwóch części - praktycznej i teoretycznej. Część praktyczna składa się z omówienia opracowanego zagadnienia problemowego i odpowiedzi na pytania zadane przez członków komisji, dotyczące tego zagadnienia. Komisja ocenia część praktyczną wpisując do protokołu temat zagadnienia problemowego oraz ocenę odpowiedzi na poszczególne pytania. Po uzyskaniu pozytywnej oceny z części praktycznej student przystępuje do części teoretycznej, która polega na udzieleniu odpowiedzi na minimum 3 pytania zadane przez członków komisji lub wylosowane przez studenta z puli pytań uprzednio przygotowanych do celów egzaminu. Komisja ocenia część teoretyczną wpisując do protokołu treść pytań i ocenę odpowiedzi na te pytania. Komisji przewodniczy Prodziekan albo upoważniony przez Dziekana profesor lub doktor habilitowany. Oprócz przewodniczącego w skład komisji wchodzi opiekun seminarium oraz nauczyciel akademicki.

Wynik ukończenia studiów jest sumą uzyskaną przez dodanie: 3/5 średniej ważonej wszystkich ocen z egzaminów i zaliczeń wpisanych do protokołów w okresie studiów i odpowiadającym im punktom ECTS w ramach kierunku, obliczonej zgodnie z §46 ust. 4 Regulaminu Studiów, 1/5 oceny z cześci praktycznej egzaminu dyplomowego i 1/5 oceny z części teoretycznej egzaminu dyplomowego. W dyplomie ukończenia studiów i w suplemencie wpisuje się ostateczny wynik ukończenia studiów według zasady: jeśli uzyskana suma wynosi poniżej 3,20 – dostateczny, od 3,20 do 3,60 – dostateczny plus, od 3,61 do 4,10 – dobry, od 4,11 do 4,50 – dobry plus, 4,51 i powyżej – bardzo dobry. Studenci, na wniosek Dziekana, mogą otrzymać przyznawany przez Rektora Dyplom wyróżniającego się absolwenta, jeżeli uzyskał ocenę bardzo dobrą z egzaminu dyplomowego i średnią ze studiów nie niższą niż 4,70.

Przywołane dokumenty nie są jednoznaczne w zdefiniowaniu, czym jest zagadnienie problemowe. Samo określenie jest w pewnym stopniu tautologią i oznacza problem, który powinien być rozwiązany, a nie opracowany, czy też przygotowany. Zgodnie z procedurą studenci „mają obowiązek przygotowania projektu zagadnienia problemowego w formie prezentacji w programie multimedialnym" (Zasady … p. 4). Jednocześnie „student ma obowiązek dostarczenia przed egzaminem dyplomowym wersję elektroniczną i papierową koncepcji projektowej do dziekanatu" (Zasady … p. 8). Dokument nie precyzuje czym różni się koncepcja projektowa od zagadnienia problemowego i projektu zagadnienia problemowego.

Analiza wybranych losowo przypadków wskazuje, że prezentacje nie są opisem sposobu rozwiązania jakiegoś problemu, lecz stanowią efekt pracy studenta sam w sobie. De facto student nie rozwiązuje żadnego problemu, czy też zagadnienia problemowego, lecz jedynie tworzy prezentację na wybrany temat, która stanowi bardzo okrojoną wersję pracy licencjackiej. Stworzenie prezentacji wymaga opracowania danych statystycznych oraz wykonania podstawowych działań matematycznych, lecz brak jest tutaj najczęściej opisu procedury obliczeniowej oraz osadzenia w teorii. Taki kształt prezentacji wynika z wymagań określonych w dokumencie "Zasady…". Np. wprowadzenie zawierające zarys zagadnienia, uzasadnienie podjęcia tematu i przegląd stanu wiedzy dotyczący badanego zagadnienia powinno być przedstawione na max 1-2 slajdach.

Pytania w części praktycznej egzaminu dyplomowego dotyczą poszczególnych aspektów projektu, jest więc on oceniany na miejscu, w formie ustnej, bez możliwości zapisania uzasadnienia. Nie wiadomo w jakim zakresie oceny dotyczą sposobu rozwiązania problemu, jakości prezentacji i samego sposobu sformułowania odpowiedzi na miejscu. Utrudnia to weryfikację zasadności uzyskanych ocen. Część prac projektowych, losowo ocenianych przez zespół oceniający prezentowała niski lub bardzo niski poziom merytoryczny, niektóre nie są adekwatne dla profilu praktycznego, mimo to prace te zostały ocenione jako bardzo dobre (por. Załącznik 3 cz. II). Z podanego przez Uczelnię wykazu wynika, że w 2023 roku, we wszystkich 42 przypadkach egzaminy dyplomowe zakończyły się ocenami bardzo dobrymi, a zaledwie w 9 przypadkach ocena projektu (czyli ocena części praktycznej egzaminu) była niższa niż 5 (najniższa 4,5). Należy więc uznać, że zawyżanie ocen ma charakter systemowy.

Taka forma projektu dyplomowego sprawdza się na innych kierunkach o profilu praktycznym lub inżynierskim, lecz w przypadku kierunku Ekonomia specjalność handel nie udało się stworzyć odpowiedniego wzorca projektu o praktycznym charakterze. Być może przyczyna tkwi w tematyce projektów, np. wyborze zagadnień makroekonomicznych, choć nawet w tym obszarze można wskazać możliwości opracowania praktycznych rozwiązań, np. budowa prognoz popytu, czy też makroekonomiczna ocena rynków zbytu.

Zasady zaliczenia etapów studiów przez studenta określa Regulamin Studiów w par. 20 (zaliczenie semestru), par. 22 (zaliczenie zajęć), par. 23–26 (egzamin) i par. 27 (egzamin komisyjny). Okresem zaliczeniowym jest semestr. Zajęcia wynikające z programu studiów mogą kończyć się egzaminem lub zaliczeniem. Nauczyciele odpowiedzialni za przedmiot w porozumieniu ze starostą roku ustalają terminy zaliczeń i egzaminów. Informacja o terminach egzaminów jest podawana do wiadomości studentów najpóźniej na 2 tygodnie przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Przyjęta jest następująca skala ocen: bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0) i niedostateczny (2,0). Po zrealizowaniu każdego terminu zaliczenia lub egzaminu nauczyciele wprowadzają wyniki egzaminu/zaliczenia do Wirtualnego Dziekanatu, co jest równoznaczne z ogłoszeniem wyników dla studentów oraz przekazują wypełnione protokoły do

dziekanatu. Studentom przysługuje prawo wglądu do ocenionej pisemnej pracy egzaminacyjnej w okresie poprzedzającym kolejny termin egzaminu, zaś w przypadku drugiego terminu poprawkowego w okresie 2 tygodni po jego przeprowadzeniu. W przypadku uzyskania na egzaminie/zaliczeniu oceny niedostatecznej, studentowi przysługuje prawo do dwukrotnego przystąpienia do egzaminu/zaliczenia poprawkowego z każdego modułu, przy założeniu, że drugi termin poprawkowy jest ostateczny. Regulamin Studiów przewiduje egzamin komisyjny, a także zaliczenie komisyjne. Student będący osobą z niepełnosprawnościami może zwrócić się do dziekana o uzupełnienie składu komisji o dodatkowego członka wskazanego przez studenta, jeśli jest to niezbędne dla pełnej komunikacji pomiędzy studentem a komisją.

Uregulowania te umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają także bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie.

W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się studenci mogą prosić o pomoc opiekuna roku, którego powołuje Dziekan z grona nauczycieli akademickich na cały okres studiów danego rocznika lub bezpośrednio Dziekana lub Prodziekana. W sytuacji, gdy zachowanie studenta lub prowadzącego jest nieetyczne lub niezgodne z prawem, sprawa kierowana jest do Rzecznika Dyscyplinarnego ds. studentów lub ds. nauczycieli akademickich.

Metodami weryfikacji stopnia osiągania efektów uczenia się, stosowanymi na kierunku ekonomia – specjalność handel, są:

- w zakresie wiedzy: sprawdzian pisemny; sprawdzian testowy; udział w dyskusji merytorycznej (zgodnej z tematyką) sprawdzian praktyczny np. egzamin z praktyk,
- w zakresie umiejętności: ocena wykonania zadania projektowego i interpretacja uzyskanych przez studenta wyników; obserwacja studenta podczas wykonywania zadań; wykonywanie referatów tematycznych i prezentacji multimedialnych; sprawozdanie z przeprowadzonej analizy ekonomicznej; prezentacja swojego stanowiska na forum grupy,
- w zakresie kompetencji społecznych: obserwacja studentów w trakcie realizacji zadań; ocena zaangażowania i gotowości do współpracy; ocena inicjatywy, kreatywności i aktywności na ćwiczeniach; ocena pracy indywidualnej i zespołowej; praca pisemna; ocena prowadzenia prezentacji; ocena argumentowania, udziału w dyskusji, formułowania opinii i sposobu wypowiadania się; ocena w zakresie samodzielnego zdobywania wiedzy; ocena pracy studenta w charakterze członka zespołu przygotowującego raporty z badań, opracowanie, projekt itp.

Metody weryfikacji zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Sprawdzenie stopnia opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku odbywa się głównie poprzez prace projektowe, np. opracowanie biznesplanu, zaplanowanie i opracowanie standaryzowanego projektu wraz z zaplanowaniem budżetu i harmonogramu realizacji projektu oraz doborem odpowiednich źródeł jego finansowania, opracowanie praktycznej koncepcji logistycznego zarządzania łańcuchami dostaw wybranego podmiotu, opracowanie projektu strategii marketingowej przedsiębiorstwa, przeprowadzenie analizy i oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa na podstawie sprawozdań finansowych. Oceniane są także umiejętności

prowadzenia prostych negocjacji handlowych i stosowania technik negocjacyjnych. Innym przykładem weryfikacji umiejętności praktycznych jest rozwiązanie zadania w oparciu o systemy wspomagania decyzji dostępne w zasobach internetowych (GUS, Eurostat, FAOSTAT, EMIS, Bank Światowy).

Weryfikacja efektów osiąganych na zajęciach z języka obcego odbywa się poprzez ocenę wypowiedzi ustnych na zajęciach, sprawdzian pisemny znajomości i umiejętności stosowania słownictwa specjalistycznego, ocenę prac domowych w formie dłuższych wypowiedzi pisemnych oraz ocenę przygotowania do zajęć i aktywności na ćwiczeniach. Są to metody umożliwiające sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2.

Dowody na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się: efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk. Dowody te są archiwizowane w formie papierowej i elektronicznej przez okres 1 roku. Analiza stanu faktycznego wykazała jednak, że system archiwizacji nie jest doskonały, ponieważ dostarczona przez uczelnię dokumentacja prac etapowych z ubiegłego roku akademickiego nie była kompletna. Prace dyplomowe w formie pisemnej i elektronicznej przechowywane są przez okres 1 roku w Dziekanacie Wydziału, a następnie przekazywane do Archiwum Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i Repozytorium Prac Dyplomowych. W tym zakresie zespół wizytujący nie ma zastrzeżeń.

Z analizy stanu faktycznego wynika, że rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów na ogół są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. W kilku przypadkach zespół oceniający sformułował pewne konkretne uwagi (por. załącznik 3 cz. I) dotyczące np. niewłaściwego doboru tematyki projektu zaliczeniowego z przedmiotu Ekonometria. **Rekomenduje się** uwzględnienie tych uwag przez osoby prowadzące zajęcia.

Tematykę i poziom projektów dyplomowych należy ocenić dużo bardziej krytycznie, co zostało omówiono powyżej, podczas analizy procesu dyplomowania.

Przygotowywaniem analiz i ocen sytuacji studentów i absolwentów na rynku pracy oraz informowaniem władz Uczelni i jej wydziałów o tendencjach na rynku pracy mogących mieć wpływ na profil kształcenia oraz badaniem losów i monitorowaniem karier zawodowych absolwentów Uczelni zajmuje się Biuro Karier. Uczelnia prowadzi również ankietyzację absolwentów wszystkich kierunków po upływie roku od momentu ukończenia przez nich studiów.

Wśród osiągnięć studentów kierunku Ekonomia – specjalność handel uczelnia wskazała publikację w postaci rozdziału w monografii zawierającej przegląd badań prowadzonych w studenckich kołach naukowych (2020) oraz referat wyróżniony na IV Międzynarodowym Sympozjum Studenckich Kół Naukowych Środowisko-Roślina-Zwierzę-Produkt (2023).

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Istniejące regulacje określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Stwierdzono przy tym następujące nieprawidłowości:

1. Przyjęty sposób dyplomowania nie jest precyzyjnie określony w odniesieniu do części praktycznej.
2. Projekty dyplomowe (zagadnienia problemowe) na ogół nie mają wymiaru praktycznego. Występuje przy tym zjawisko systematycznego zawyżania ocen, co wynika ze zbyt niskich wymagań.
3. Uczelnia nie zapewnia pełnej archiwizacji prac etapowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się uporządkowanie dokumentacji określającej proces dyplomowania, w szczególności doprecyzowania pojęć “koncepcja projektowa”, “zagadnienie problemowe” i “projekt zagadnienia problemowego” w odniesieniu do prezentacji, która jest przedmiotem oceny.
2. Zaleca się dostosowanie wymagań w zakresie praktycznej części egzaminu dyplomowego do profilu praktycznego i zapewnienie rzetelnej oceny jej poziomu merytorycznego.
3. Zaleca się zapewnienie pełnej archiwizacji prac etapowych.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie proces dydaktyczny na kierunku ekonomia prowadzonym na Wydziale Agrobioinżynierii realizują w całości nauczyciele akademiccy. Nauczyciele akademiccy oraz inne osoby prowadzące zajęcia związane z określonymi dyscyplinami, posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, w zakresie tych dyscyplin lub doświadczenie zawodowe, w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku, umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Na kierunku Ekonomia w skład kadry nauczycieli odpowiedzialnych za moduły wchodzą: 2 osoby z tytułem profesora, 4 ze stopniem doktora habilitowanego, 20 ze stopniem doktora oraz 8 magistrów (w tym 7 lektorów języków obcych). W obsadzie znajdują się nauczyciele z Wydziału Agrobioinżynierii, z Wydziału Inżynierii Produkcji oraz z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji.

W roku akademickim 2022/23 Uczelnia stanowiła podstawowe miejsce pracy dla 34 osób, w tym:

- dwóch osób z tytułem profesora w dyscyplinach: rolnictwo i ogrodnictwo 75% oraz ekonomia i finanse 25%, a także nauki o zarządzaniu i jakości (50%) oraz ekonomia i finanse 50%,
- czterech osób ze stopniem doktora habilitowanego: 2 osoby w dyscyplinie ekonomia i finanse 100%, 1 osoba w dyscyplinach nauki o zarządzaniu i jakości 50% oraz ekonomia i finanse 50% oraz 1 osoba w dyscyplinach rolnictwo i ogrodnictwo 75% oraz ekonomia i finanse 25%,
- 20 osób ze stopniem doktora, w tym: 3 osoby wyłącznie w dyscyplinie ekonomia i finanse (w tym 1 osoba z tytułem dr inz.), 4 osoby w dyscyplinach ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości w różnych proporcjach, 1 osoba w dyscyplinach ekonomia i finanse 75% i geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 25%, 2 w dyscyplinach matematyka (odpowiednio 75% i 50%) i inżynieria mechaniczna (odpowiednio 25% i 50%), 2 osoby obie w dyscyplinach inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka 75% i matematyka 25% oraz 8 osób na stanowiskach dydaktycznych,
- 8 osób z tytułem zawodowym magistra, w tym 7 lektorów języka obcego (5 angielskiego i 2 niemieckiego) oraz 1 z tytułem zawodowym magistra w dyscyplinie ogrodnictwo 75% oraz ekonomia i finanse 25%.

W odniesieniu do 15 osób prowadzących zajęcia na kierunku stwierdzono przygotowanie praktyczne wyrażające się prowadzeniem własnej firmy (3 osoby), działalności doradczej i eksperckiej na rzecz podmiotów gospodarczych i publicznych (11 osób) i prowadzenia certyfikowanych szkoleń (1 osoba).

Wszystkie osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku są zatrudnione na Uczelni, traktowanej jako podstawowe miejsce pracy, a więc wymóg zawarty w art. 73 ust. 2 ustawy jest spełniony. Charakterystyki nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku świadczą o zróżnicowanej intensywności i jakości ich badań naukowych.

Pracownicy Wydziału (w tym przedstawiciele dyscyplin ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości) pozostają aktywni w sferze publikacyjnej, która stanowi upowszechnianie osiągniętych rezultatów badawczych. W latach 2017-2023, pracownicy Wydziału, prowadzący zajęcia na kierunku ekonomia byli autorami 295 publikacji naukowych. Opublikowali oni łącznie 110 prac z listy JCR, 185 publikacji bez IF, 37 prac w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych uwzględnionych w Web of Science oraz łącznie 116 monografii, rozdziałów w monografii, redakcji

monografii naukowych wieloautorskich, a także 70 materiałów konferencyjnych oraz 45 publikacji popularno-naukowych. Część z tych opracowań polecana jest studentom w procesie dydaktycznym, co zostało zdiagnozowane w ramach analizy sylabusów do przedmiotów.

Oceniając strukturę kwalifikacji pod względem posiadanych tytułów zawodowych, stopni i tytułów naukowych oraz liczebności kadry w stosunku do liczby studentów można stwierdzić, że umożliwiają one prawidłową realizację zajęć oraz nabywanie umiejętności praktycznych. Kompetencje dydaktyczne wszystkich nauczycieli akademickich są dostosowane do poziomu zajęć, prowadzonych zarówno w trybie stacjonarnym, jak i zdalnym. Kompetencje te przejawiają się ukończonymi kursami pedagogicznymi, wieloletnim doświadczeniem w zakresie prowadzenia zajęć oraz wyborem właściwych metod kształcenia, w tym kształcenia na odległość, narzędzi i technik pozwalających studentom na osiąganie efektów uczenia się.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich jest zróżnicowane, lecz umożliwiające prawidłową realizację programu studiów. Analiza stanu faktycznego wykazała obciążenia od 10 godzin (pominięto osoby prowadzące pojedyncze godziny w zastępstwie) do 275 godzin dla adiunktów (pensum dydaktyczne, zgodnie z regulaminem pracy, wynosi 240 godzin dla osób zatrudnionych na stanowisku adiunkta). Takie obciążenia są zgodne z regulacjami zapisanymi w regulaminie pracy i nie budzą zastrzeżeń.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, wynikający z bieżących potrzeb, a także uwzględniający szeroko pojęty dorobek kandydatów. Dobór nauczycieli zapewnia właściwą obsadę wszystkich zajęć.

Zatrudnienia nauczycieli akademickich w UP w Lublinie odbywają się w drodze konkursowej (zatrudnienie na umowę o pracę), a szczegółowe zasady postępowań konkursowych zapisane są w Statucie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Nauczyciele akademiccy będący pracownikami Uczelni prowadzącymi zajęcia na kierunku ekonomia są zatrudniani w grupach: pracowników badawczych (0 osób), pracowników badawczo-dydaktycznych (29 osób) oraz pracowników dydaktycznych (15 osób, w tym 7 lektorów języka obcego).

Obsada zajęć realizowana jest w oparciu o następujące kryteria:

1. przydzielenie zajęć osobom, których działalność naukowa, dydaktyczna powiązana jest z treściami na kierunku ekonomia w szczególności w oparciu o dotychczas realizowane zajęcia dydaktyczne, posiadane doświadczenie praktyczne, wykształcenie, obszar badawczy i posiadane rezultaty publikacyjne, czy też dodatkowe kwalifikacje, jak ukończone szkolenia, kursy, studia podyplomowe;
2. kompetencje językowe – szczególnie w przypadku realizacji zajęć w języku obcym,
3. przygotowania pracowników do realizacji zajęć przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość;
4. unikanie sytuacji, w których ta sama osoba prowadzi zajęcia z wielu obszarów tematycznych lub zbyt często prowadzi zajęcia z tą samą grupą studentów.

Ponadto obsada jest zależna od wyników hospitacji, jak i ocen studenckich.

Uczelnia stwarza odpowiednie warunki do podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym w zakresie metod i technik kształcenia na odległość. Znaczna część kadry na kierunku ekonomia była już przeszkolona w zakresie prowadzenia zajęć zdalnych przed pojawieniem się pandemii. Nauczyciele

akademiccy brali czynny udział w szeregu szkoleń poszerzających ich umiejętności i kompetencje dydaktyczne, np. w 2017 dofinansowania do szkoleń otrzymało 8 osób, w 2018 – 12, w 2019 – 10, 2020 – 9, 2021 – 9, a w 2022 - a w2023 – 4. Tematyka szkoleń, związana z prowadzeniem zajęć na kierunku, obejmowała zarówno kursy językowe, jak i zastosowanie metod ilościowych (zaawansowane funkcje excela/EXCEL dla zaawansowanych, zastosowanie statystyki w badaniach rolniczych, wprowadzenie do analizy conjoint z przykładami, uczenie maszynowe w R od podstaw, analiza i wizualizacja danych w R, uczenie maszynowe w Python), jak i inne szkolenia specjalizacyjne. Ponadto 7 osób objętych zostało szkoleniami językowymi w ramach projektu „Podniesienie kompetencji kadry akademickiej i administracyjnej oraz potencjału instytucjonalnego w przyjmowaniu osób z zagranicy przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie" w latach 2021-2022.

Wielu nauczycieli korzystało także z dodatkowych szkoleń/webinarów dotyczących wzmocnienia kompetencji w ramach innych projektów. Warto wśród nich wymienić: Szkolenie "Kreatywne metody w edukacji na poziomie wyższym" w ramach projektu „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytet Przyrodniczego w Lublinie", udział w projekcie szkoleniowym pt. „Mistrzowie Dydaktyki"; Szkolenie "Wykorzystanie multimediów w efektywnym prowadzeniu zajęć dydaktycznych" w ramach projektu: „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytet Przyrodniczego w Lublinie" i inne.

Ponadto nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku Ekonomia posiadają kompetencje w zakresie metod kształcenia na odległość. Wsparcie szkoleniowe i techniczne dla nauczycieli akademickich UP z zakresu tworzenia kursów i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewnia uczelniane Centrum Informatyki. Wszyscy nauczyciele mieli możliwość skorzystania ze szkolenia w zakresie obsługi i wykorzystania platformy komunikacyjnej MS Teams oraz przeszli obowiązkowe szkolenie z zakresu obsługi i wykorzystania platformy edukacyjnej dla nauczycieli akademickich Eduportal.

Realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana. Zajęcia prowadzone są w całości w trybie stacjonarnym, lecz podczas wizytacji zdiagnozowano stosowanie procedur kontroli stosowanych w pracy on-line. Oprócz hospitacji tradycyjnych, możliwe jest też monitorowanie oraz hospitowanie zajęć prowadzonych w trybie zdalnym.

Uczelnia regularnie rozwija i prowadzi analizy w ramach systemu oceny pracy dydaktycznej obejmującej: ankiety studentów oraz hospitacje. Pracownicy badawczo-dydaktyczni, dydaktyczni i badawczy podlegają okresowej ocenie nauczycieli akademickich, które regulowane są odrębnymi przepisami. Wszyscy nauczyciele akademiccy podlegają okresowej ocenie, uwzględniającej działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną; poszczególne osiągnięcia zestawia się w arkuszu oceny. Działalność naukowa podlegająca ocenie obejmuje autorstwo artykułów i monografii naukowych, udział w kolegiach redakcyjnych czasopism naukowych, działalność innowacyjną, pozyskanie i realizację projektów badawczych i wdrożeniowych oraz prac zleconych, mobilność naukowców, udział w konferencjach naukowych, recenzje, kształcenie kadr naukowych oraz nagrody i wyróżnienia za działalność naukową. W ramach działalności dydaktycznej oceniane są: realizacja procesu dydaktycznego, promotorstwo/recenzje prac dyplomowych, opieka nad seminarium dyplomowym, podręczniki, skrypty akademickie, materiały dydaktyczne i egzamin dyplomowy, podnoszenie kompetencji, udział w konferencjach dydaktycznych, sprawowanie opieki nad studentami, którzy mają osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i sportowe, ocena wypełniania obowiązków związanych z kształceniem dokonywana przez studentów i doktorantów, a także ocena działalności dydaktycznej dokonywana przez bezpośredniego przełożonego. Przy ocenie działalności organizacyjnej

uwzględniane są m.in. następujące aktywności: funkcje pełnione w UP w Lublinie, działalność w ramach rad programowych kierunków studiów, zespołach opracowujących program nowego kierunku studiów lub nowej specjalności w ramach kierunku studiów, pełnienie roli wydziałowego koordynatora programu Erasmus+, koordynatora lub przewodniczącego zespołu w ramach dyscypliny naukowej, opiekuna roku, członka komisji egzaminacyjnej i wiele innych. Ponadto ocenie podlega działalność popularyzatorska, działalność organizacyjna realizowana w instytucjach poza UP w Lublinie, organizacja konferencji naukowych, dydaktycznych, szkoleń, warsztatów itp.

Ocenę przeprowadzają powoływane przez Dziekanów Wydziałów Komisje oceniające wydziałów, Komisja oceniająca Uczelni, której przewodniczy Prorektor wyznaczony przez Rektora, oraz Komisja odwoławcza, której przewodniczy Rektor. Nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie okresowej średnio co 2 lata, w przypadku profesorów i profesorów uczelni co 4 lata.

Na podstawie tej oceny dziekan podejmuje decyzje dotyczące polityki kadrowej Wydziału oraz działań mających na celu podnoszenie jakości kadry zatrudnionej na Wydziale, czyli doskonalenie systemu zapewnienia jakości kształcenia. Pracownik podlega również ocenie bezpośredniego przełożonego oraz Dziekana/Prodziekana na podstawie hospitacji w czasie zajęć ze studentami. Dodatkowo dziekan może dokonać kontroli realizacji zajęć dydaktycznych i konsultacji.

Główne zasady dotyczące hospitacji to:

- hospitację zajęć dydaktycznych przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata, nauczyciel akademicki ze stażem pracy do 5 lat powinien być hospitowany raz w roku akademickim; doktorant dwa razy w roku akademickim; pozostali nauczyciele raz na 4 lata.
- w przypadku negatywnej oceny z hospitacji przełożony/Dziekan przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem, takie nauczyciel musi być poddany hospitacji dziekańskiej w następnym roku,
- ogólne wnioski z przeprowadzonych w danym roku akademickim hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawione zostają na Kolegium Wydziału i są podstawą do doskonalenia procesu kształcenia.
- organizacja hospitacji zwyczajowych należy do kierownika katedry, w której zatrudniony jest pracownik; ustala on plan hospitacji przed rozpoczęciem roku akademickiego
- W przypadku hospitacji interwencyjnych, organizowanych po wystąpieniu nieprawidłowości lub po otrzymaniu niskich ocen w ankietach studenckich, hospitacje są realizowane przez Dziekana
- na Wydziale oraz wykorzystanie opinii i wniosków wynikających z hospitacji należy do dziekana.

Na początku roku akademickiego (do 31.10) kierownik jednostki organizacyjnej przygotowuje ramowy plan hospitacji w jednostce, który jest dostępny dla pracownika. Kierownik Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych i Centrum Kultury Fizycznej i Sportu przekazuje plan hospitacji Dziekanowi Wydziału (dotyczy kierunku, na którym prowadzona jest hospitacja). W ramowym planie kierownicy wskazują: imię i nazwisko hospitowanego nauczyciela/doktoranta, nazwę przedmiotu i rodzaj zajęć dydaktycznych, nazwę kierunku studiów, których dotyczy hospitacja. Na 2 tygodnie przed planowaną hospitacją kierownik przypomina pracownikowi/doktorantowi o planowanej hospitacji. Hospitacje pozaplanowe przeprowadzane są przez Dziekana lub wskazane przez niego osoby – przewodniczącego i członka WKdsJK, prodziekanów. Hospitujący w ciągu 1 tygodnia ma obowiązek przedstawić protokół hospitowanemu i zapoznać z wnioskami. Kierownik jednostki przygotowuje sprawozdanie do 30

października i składa Dziekanowi. Analiza wyników hospitacji prowadzonych na Wydziale stanowi element corocznych wydziałowych raportów z oceny jakości kształcenia.

Ocena nauczyciela akademickiego dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przeprowadzana jest po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocenę wystawioną przez studentów ustala się na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety, która zawiera pytania o Terminowość, punktualność i efektywność wykorzystania czasu, Dobór treści i umiejętność przekazu, przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych, postawę interpersonalną i stosunek nauczyciela do studenta oraz jasność kryteriów i obiektywność oceniania. Ponadto, ankieta studencka, pozwalająca ocenić pracę lektorów, zawiera pytania o wprowadzanie na zajęciach słownictwa lub tekstów specjalistycznych oraz dostępność podczas konsultacji. Ankiety są anonimowe i dobrowolne.

Wyniki tej ankiety wpisywane są w arkuszu oceny okresowej nauczyciela. Wyniki okresowej oceny nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na: przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku; wysokość uposażenia; awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. Ocena przeprowadzana z udziałem studentów dostarcza wyniki, które są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju. Nauczyciel otrzymujący niskie noty jest motywowany do większej staranności w prowadzeniu zajęć przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, bezpośredniego przełożonego, Dziekana. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Kolegium Wydziału i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wyników badań na corocznie organizowanych Dniach Kierunku. Uogólnione wyniki z ankiet są także udostępniane na stronie internetowej Wydziału.

Biorąc pod uwagę poszczególne kryteria oceny, w roku akademickim 2022/2023 nauczyciele realizujący zajęcia na kierunku ekonomia uzyskali niżej przedstawione oceny w poszczególnych kryteriach. Najwyżej oceniono przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych (4,88) i umiejętność przekazywania treści (4,84). Nieznacznie niżej oceniono terminowość, punktualność i efektywność wykorzystania czasu (ocena 4,81). Pozostałe kryteria oceny pracy nauczyciela oceniono na 4,79. Ocena średnia to 4,82.

Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Rektor może rozwiązać za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania negatywnej oceny okresowej, zgodnie z art. 123 ust. 1 pkt 1 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.). Rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania dwóch kolejnych negatywnych ocen okresowych, zgodnie z art. 123 ust. 2. Wyniki ankietyzacji studenckiej, jak i hospitacji zajęć są również przedmiotem analiz Rady Programowej działającej przy Dziekanie Wydziału.

System motywowania pracowników jest realizowany przez finansowanie badań naukowych i projektów badawczych, a także wsparcie w uzyskiwaniu kolejnych stopni naukowych. Polityka kadrowa uczelni zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć. Władze Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz Wydziału wspierają i motywują pracowników do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. Co roku przyznawane są nagrody JM Rektora za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i całokształt dorobku zgodnie z Zarządzeniem nr 34

Rektora. W latach 2017-2023 pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku Ekonomia zostali nagrodzeni 47 razy (niektórzy kilkakrotnie) za swoje osiągnięcia naukowe (18 nagród), organizacyjne (23 nagród) lub dydaktyczne (6 nagród). Dodatkowo Rektor przyznaje nagrody naukowe w trzech kategoriach: za publikację o największej liczbie cytowań, za publikację z największym IF oraz za badania aplikacyjne im. Stanisława Staszica (§14, Załącznik do Zarządzenia Rektora UP w Lublinie Nr 34/2021, Regulamin Przyznawania Nauczycielom Akademickim Nagród Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie). Od 2017 r. 10% pracowników każdego Wydziału/dyscypliny otrzymuje nagrody projakościowe. Nagroda projakościowa przyznawana jest na podstawie §46 Statutu Uczelni oraz w oparciu o listy rankingowe przygotowane przez Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UP. Ranking uwzględnia sumaryczną punktację publikacji w czasopismach, materiałach i monografiach powyżej 70 punktów w przypadku, kiedy pracownik był pierwszym lub korespondencyjnym autorem, a publikacja przypisana jest do dyscypliny, w której pracownik zadeklarował co najmniej 50% czasu pracy. W latach 2017-2023 dwóm osobom prowadzącym zajęcia na kierunku Ekonomia przyznano dodatki projakościowe. Pracownicy mogą korzystać ze środków funduszu szkoleniowego Prorektora ds. Organizacji i Rozwoju Uczelni na dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Reasumując w Uczelni prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, obejmujące aktywność w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej członków kadry prowadzącej kształcenie. Wyniki ocen dokonywanych przez studentów (oraz hospitacji) są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry.

Realizowana polityka kadrowa umożliwia kształcenie wykładowców prowadzących zajęcia, a także sprzyja stabilności ich zatrudnienia. Pracownicy badawczo-dydaktyczni mają możliwość publikacji w czasopismach naukowych, udziału w konferencjach, ich działalność badawcza jest promowana i nagradzana. Ponadto Uczelnia zapewnia system finansowania działań badawczych pracowników poprzez: dofinansowanie udziału w konferencjach, granty badawcze, itp.

Według zapisów zawartych w Regulaminie pracy Uczelnia kreuje warunki motywujące kadrę dydaktyczną do rozwoju i wszechstronnego doskonalenia obejmującego sferę nauki oraz dydaktyki. Działania te realizowane są poprzez: dofinansowanie do szkoleń i innych form dokształcania, w tym studiów podyplomowych, dofinansowanie udziału w konferencjach i innych wyjazdach zagranicznych dofinansowanie w ramach puli Dziekana aktywności dydaktycznych takich, jak wizyty studyjne w lokalnych przedsiębiorstwach oraz nagrodę Rektora.

Uczelnia nie akceptuje dyskryminacji, mobbingu, molestowania seksualnego ani żadnych innych form przemocy psychicznej i fizycznej, w tym mowy nienawiści. Uczelnia przygotowana jest do podejmowania wszelkich działań interwencyjnych w celu wyeliminowania wszelkich zgłoszonych przypadków dyskryminacji, mobbingu bądź molestowania seksualnego oraz do pomocy ofiarom. Kwestie te szczegółowo reguluje Załącznik Nr 3 do Regulaminu Pracy (Obowiązek równego traktowania w zatrudnieniu oraz zapobieganie mobbingowi).

Każdy pracownik, który zauważy przejawy mobbingu, molestowania, molestowania seksualnego lub dyskryminacji wobec innego pracownika jest uprawniony do poinformowania o tym rektora lub pełnomocnika Rektora ds. bezpieczeństwa osobistego pracowników, studentów i doktorantów. Pracownik, który uważa, że został poddany mobbingowi, molestowaniu, molestowaniu seksualnemu lub dyskryminacji jest uprawniony do poinformowania o tym fakcie, z zachowaniem pełnej poufności: bezpośredniego przełożonego lub dyrektora Działu Kadr lub w przypadku występowania uzasadnionych przeszkód do dokonania zgłoszenia na drodze służbowej spowodowanych strachem,

obawą lub działaniem niepożądanym ze strony przełożonego – pisemnie rektora lub pełnomocnika, składając odpowiednie zgłoszenie pod własnym nazwiskiem. Po otrzymaniu zgłoszenia, odpowiednio rektor lub pełnomocnik podejmują czynności mające na celu ustalenie czy w zgłoszonej sprawie występują znamiona mobbingu, molestowania, molestowania seksualnego lub dyskryminacji. Rektor może: powołać komisję wyjaśniającą i przekazać jej sprawę, jeżeli zostały uprawdopodobnione okoliczności świadczące o możliwości wystąpienia mobbingu, molestowania, molestowania seksualnego lub dyskryminacji. Rektor lub pierwszy zastępca rektora może też zastosować sankcje prawne wobec sprawcy lub sprawców, jeżeli występowanie mobbingu, molestowania, molestowania seksualnego lub dyskryminacji, nie budzi żadnych wątpliwości albo zawiadomić organy ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Stan liczebny oraz kwalifikacje naukowo-dydaktyczne oraz doświadczenie praktyczne etatowych pracowników, którzy prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku studiów, są wystarczające do osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia.

Spełniony jest ustawowy warunek prowadzenia - w ramach programu studiów min. 50% godzin zajęć przez nauczycieli akademickich. dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Proces wsparcia wykładowców w zakresie rozwoju naukowego, dydaktycznego i zawodowego, polegający na jasno określonych kryteriach oceny, narzędziach wsparcia jest prawidłowy. W ramach Uczelni funkcjonuje system oceny pracy nauczycieli akademickich, który uwzględnia udział studentów w tym procesie.

Dobór nauczycieli akademickich jest adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją procesu nauczania na kierunku przyporządkowanym do dyscyplin ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości.

Przedstawiciele kadry posiadają aktualny dorobek naukowy w dyscyplinach ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest na bieżąco kontrolowana, jeśli takie zajęcia prowadzone są na kierunku.

Realizowana polityka kadrowa umożliwia właściwe przygotowanie kadry do prowadzenia zajęć sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi. Polityka kadrowa obejmuje ponadto zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom, choć dotychczas nie było potrzeby ich stosowania wobec osób prowadzących zajęcia na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia dla studentów kierunku Ekonomia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie prowadzone są w dwóch lokalizacjach, tj. w budynkach przy ul. Akademickiej 15 („Collegium Agronomicum – Agro I i Agro II") oraz przy ul. Dobrzańskiego 37 (osiedle Felin), a zajęcia językowe – w Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji przy ul. Głębokiej 28. Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku odbywają się głównie w budynku przy ulicy Dobrzańskiego 37 (osiedle Felin), gdzie swoją siedzibę mają Katedra Ekonomii i Agrobiznesu oraz Katedra Zarządzania i Marketingu. W najbliższym czasie planowany jest remont budynku (m.in. izolacja termiczna, nowe wyposażenie sal dydaktycznych, klimatyzatory). Ponadto planowane jest doposażenie katedr w sprzęt dla potrzeb badań i dydaktyki (komputery i programy komputerowe). W „Collegium Agronomicum" do dyspozycji Wydziału znajduje się 11 sal wykładowych o pojemności od 60 do 217 osób, 13 sal ćwiczeniowych oraz 3 pracownie komputerowe z pełnym wyposażeniem i oprogramowaniem. Wykorzystywane są także laboratoria językowe Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji (6 sal dla 10-20 osobowych grup studentów o łącznej pow. ponad 200 m^2) w budynku Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowego (CIW) Nowych Technik i Technologii UP w Lublinie, przy ulicy Głębokiej 28. Wszystkie sale dydaktyczne są wyposażone w niezbędny do realizacji zajęć sprzęt, a w szczególności rzutniki multimedialne, ekrany, tablice suchościeralne, mikrofony, itp. Część sal jest klimatyzowana i posiada regulowane oświetlenie. Do dyspozycji studentów i pracowników Wydziału jest również Centrum Kongresowe UP w Lublinie z aulą (561 miejsc). W poszczególnych jednostkach Wydziału znajdują się sale seminaryjne oraz pomieszczenia dla dyplomantów i doktorantów.

Komunikację pomiędzy poziomami zapewniają szerokie klatki schodowe po skrajnych stronach oraz winda (z komunikatami głosowymi) zlokalizowana bezpośrednio przy wejściu głównym. Umożliwia to osobom z niepełnosprawnościami oraz z ograniczoną sprawnością ruchową dostęp do wszystkich pomieszczeń budynku. W obiekcie znajdują się przestronne hole (z ławkami, krzesłami, stołami), gdzie studenci mogą oczekiwać na zajęcia. Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne dysponują infrastrukturą audiowizualną (zamontowane na stałe projektory, opuszczane ekrany), komputerami z dostępem do Internetu oraz dodatkowym wyposażeniem: tablicami „sucho-ścieralnymi" oraz systemami zaciemniania pomieszczenia (roletami).

Na Uczelni funkcjonują cztery wielofunkcyjne laboratoria komputerowe wsparte infrastrukturą sieciową i zapleczem serwerowym oraz sześć laboratoriów językowych (tabela 5.1.). Dostępne są też pomieszczenia konferencyjne czy warsztatowo-szkoleniowe oraz sala obron. Pokoje pracownicze, oprócz infrastruktury socjalnej (np. czajniki, szafki), wyposażone są także w komputery z dostępem do Internetu i drukarki.

Tabela 5.1. Charakterystyka bazy dydaktycznej (laboratoria) wykorzystywanej na potrzeby kierunku Ekonomia, na Wydziale Agrobioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Rodzaj sali/obiekt	Nr Sali	Pow. m^2	Liczba studentów	Wyposażenie
Katedra Zarządzania i Marketingu – realizowane zajęcia: Technologie informacyjne, Logistyka dystrybucji, Strategie marketingowe przedsiębiorstw handlowych, Zarządzanie strategiczne, Przedsiębiorczość, Metody badań i analiz rynkowych, Podstawy marketingu, Analiza ekonomiczna, Statystyka w ekonomii, Zarządzanie projektami, Bankowość, Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa				
Sala komputerowa/ ul. Dobrzańskiego 37	19	78	15	15 stanowisk komputerowych
CIW – ul. Głęboka 28 - Ekonometria				
Sala/ul. Głęboka 28	228	38,38	14	Internet, komputery (15 stanowisk dla studentów i 1 dla prowadzącego)
AGRO II Akademicka 15 –w tym roku akademickim nie planowano zajęć na kierunku Ekonomia				
Sala komputerowa	302	39,6	30	30 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu
Sala komputerowa	304	61,3	15	15 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu
Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych - lektoraty				
Sala językowa CIW ul. Głęboka 28	230	23,25	10	Projektor multimedialny, ekran wizualizer komputer przyłącza HDMI VGA głośniki
Sala językowa CIW ul. Głęboka 28	233	32,63	18	Projektor multimedialny, ekran wizualizer komputer przyłącza HDMI VGA głośniki, wizualizer odtwarzacz Blu-ray
Sala językowa CIW ul. Głęboka 28	234	41	18	Projektor multimedialny, ekran wizualizer komputer przyłącza HDMI VGA głośniki, wizualizer odtwarzacz Blu-ray
Sala komputerowa CIW ul. Głęboka 28	235	35	17	Projektor multimedialny, ekran wizualizer komputer przyłącza HDMI VGA głośniki
Sala komputerowa CIW ul. Głęboka 28	236	37	17	Projektor multimedialny, ekran wizualizer komputer przyłącza HDMI VGA głośniki
Sala językowa CIW ul. Głęboka 28	238	32	20	Projektor multimedialny, ekran wizualizer komputer przyłącza HDMI VGA głośniki
Studium Wychowania i Sportu				
CSR Głęboka 31 Wychowanie fizyczne				

W laboratoriach komputerowych dostępne jest oprogramowanie wspierające kształcenie na kierunku ekonomia. MS Excel jest wykorzystywany na przedmiocie „Statystyka w ekonomii" (ćwiczenia laboratoryjne). Studenci pracują przy komputerach ucząc się rozwiązywania problemów statystycznych przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego MS Excel, który dzięki konieczności zaprogramowania zadania, powala na głębsze zrozumienie problemu na etapie uczenia się metod statystycznych.

MS Excel, MS Word, a także baza danych serwisu ekonomicznego EMIS Professional (Emerging Markets Information Service) są wykorzystywane na przedmiocie „Analiza ekonomiczna" (ćwiczenia laboratoryjne). Studenci w bazie danych serwisu ekonomicznego EMIS (dostęp przez stronę internetową Biblioteki Głównej) wyszukują informacje na temat wybranego przez siebie przedsiębiorstwa handlowego, na podstawie pobranych z serwisu sprawozdań finansowych dokonują oceny sytuacji finansowej wybranego przedsiębiorstwa, arkusz kalkulacyjny Excel stanowi narzędzie wspomagające do obliczania formuł wybranych wskaźników finansowych i budowania tabel wynikowych, zaś edytor tekstu MS Word jest wykorzystywany do interpretacji otrzymanych wyników oraz jako narzędzie umożliwiające scalenie efektów kilkutygodniowej pracy i nadanie ostatecznego kształtu pracy zaliczeniowej.

Ponadto MS Excel jest też wykorzystywany na przedmiocie „Ekonometria". W szczególności jest on pomocny w:

- procesie optymalnego wyboru predykant do modelu ekonometrycznego
- budowaniu liniowego, nieliniowego-linearyzowalnego oraz wielozmiennego modelu ekonometrycznego
- weryfikacji poprawności statystycznej oszacowanego modelu ekonometrycznego
- prognozowaniu i wyznaczeniu miar dokładności prognozy
- wyznaczaniu trendów.

Pakiety MS Office 365, MS Word, MS Teams są stosowane na przedmiocie „Technologie informacyjne". W takcie zajęć z Technologii informacyjnej Studenci pracują w chmurze na oprogramowaniu MS Office 365. Udostępniane są im zadania w EXCELU i w czasie zajęć na bieżąco sprawdzane przez prowadzącego. Jeżeli jakiś student ma problem z rozwiązaniem zadania to na bieżąco jest informowany jak powinno być ono rozwiązane i w której komórce znajduje się błąd. Jeżeli któregoś Studenta nie ma na zajęciach z powodów zdrowotnych to może z domu sprawdzić co było realizowane na poszczególnych zajęciach. Studenci w trakcie zajęć pracują również na oprogramowaniu MS Word (poznają najważniejsze funkcje, które pozwolą im samodzielnie edytować dokumenty tekstowe). Kolejnym oprogramowaniem, na którym pracują Studenci jest Power Point - przygotowują w chmurze prezentacje grupowe. Jest to bardzo dobre rozwiązanie, ponieważ w momencie, kiedy nie wszyscy członkowie zespołu są na zajęciach (np. z powodu choroby) to w dowolnej chwili mogą sięgnąć do prezentacji w swoim domu i ją uzupełnić mając tym samym swój wkład w pracy zespołowej.

W MS Teams jest utworzona grupa służącą do wymiany informacji - udostępniane są tam linki do zadań które będą rozwiązywane w trakcie zajęć.

Studenci ekonomii przygotowują również elektroniczne wersje kwestionariuszy ankiety przy użyciu formularzy Google. Jest to bezpłatne oprogramowanie do administrowania ankietami.

Arkusze kalkulacyjne są wykorzystywane na zajęciach z „Bankowości". Arkusze kalkulacyjne są wykorzystywane do nabycia umiejętności tworzenia kalkulatorów finansowych. Za pomocą przygotowanych kalkulatorów finansowych student ocenia korzyści z lokowania środków finansowych na depozytach bankowych, określa koszt kredytów bakowych oraz przygotowuje harmonogramy spłaty kredytów. Oceniana jest właściwe konstrukcja kalkulatorów finansowych i poprawność dokonanych obliczeń.

Ponadto na tym przedmiocie wykorzystuje się platformę elektroniczną udostępnioną przez BIK – gra Scorehunter. Każdy student zarejestrowany na scorehunter.edu.pl może podnieść swoją wiedzę i umiejętności z zakresu budowania własnej wiarygodności finansowej. Score Hunter uczy, jak chronić własne dane osobowe, zastrzec zgubiony dowód i uniknąć konsekwencji wyłudzenia kredytu na naszą tożsamość. W grze wykorzystywane są pytania, quizy, video, artykuły, porady ekspertów. Całość, podzielona jest na kilka sekcji tematycznych: wiarygodność kredytowa, kradzież tożsamości, Alerty BIK oraz sekcja video. Baza wiedzy pozwala powrócić do materiałów video, które wykorzystywane były do zbierania punktów. Za wykonane zadania użytkownicy na własnym koncie gromadzą punkty. W Rankingu można sprawdzić aktywność studenta na platformie oraz pozycję na tle innych uczestników gry.

Na przedmiocie „Metody Badań i Analiz Rynkowych" stosuje się oprogramowanie Google Forms lub MS Office 365 Forms, które jest wykorzystywane do przygotowania kwestionariusza ankiety, przeprowadzenia badań on-line. Ponadto oprogramowanie MS Office Excel jest wykorzystywane do budowy bazy danych, przeprowadzenia analizy statystycznej, budowania tabel krzyżowych i wykresów.

Na wielu zajęciach wykorzystywane są także bazy danych. Przykładowo na przedmiocie polityka celna: 1) ISZTAR - serwis informacyjny Ministerstwa Finansów oraz 2) TARIC - serwis informacyjny Komisji Europejskiej. Zajęcia odbywają się w sali komputerowej. Na zajęciach „Metody Badań i Analiz Rynkowych" - bazy danych GUS, Eurostat i Faostat. Na: Analizie ekonomicznej" - baza danych serwisu ekonomicznego EMIS.

Została także zakupiona subskrypcja oprogramowania *Statistica* Rozszerzony Pakiet Akademicki (z licencją akademicką Site License dla wszystkich pracowników, pracowni studenckich, studentów i doktorantów). Warunkiem niezbędnym do zarejestrowania kopii oprogramowania jest posiadanie adresu e-mail w domenach: up.lublin.pl, up.edu.pl, student.up.edu.pl, a z oprogramowania można korzystać bezpłatnie na terenie Uniwersytetu jak również poza nim.

Rekomenduje się szersze wykorzystanie pakietu *Statistica* na zajęciach prowadzonych na kierunku, szczególnie ilościowych.

Oprócz pomieszczeń dydaktycznych i pokojów pracowników badawczo-dydaktycznych w budynkach „Collegium Agronomicum" znajdują się również pomieszczenia zarządu i administracji. Dziekan dysponuje własnym pokojem przystosowanym do prowadzenia spotkań. W budynku znajdują się również: pomieszczenia sekretariatu Wydziału, biuro obsługi studenta, pokój pracy cichej i szkoleń dla pracowników, pokój pracowników zapewniających bieżące wsparcie techniczne, pomieszczenie pracownika dbającego o jakość kształcenia na kierunku, pomieszczenie pracownika wspierającego administracyjnie pracę naukową oraz biblioteka i czytelnia uczelniana.

Umożliwia to szybką i kompleksową obsługę procesów dydaktycznych, naukowych i administracyjnych. W budynku znajduje się sprzęt ochrony przeciwpożarowej, apteczki, defibrylator oraz instrukcje: BHP,

PPOŻ, udzielania pierwszej pomocy. Budynek oraz jego otoczenie są monitorowane (dozór pracowników ochrony plus system monitorowania).

Można uznać, że zarówno pomieszczenia, jak i ich wyposażenie (w tym także laboratoria informatyczne), są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Dostępne oprogramowanie specjalistyczne jest wystarczające od osiągania przez studentów efektów uczenia się. Oprócz pakietu Office Uczelnia dysponuje kilkoma pakietami wspierającymi kształcenia na różnych przedmiotach.

We wszystkich budynkach, w których odbywają się zajęcia na kierunku, działa Internet bezprzewodowy, jednak każda sala ma swój własny router, do którego musi się indywidualnie logować. Każdy student i pracownik posiada uczelniane konto pocztowe pozwalające na bezpieczną komunikację wewnątrz środowiska akademickiego. **Rekomenduje się** ujednolicenie dostępu do sieci bezprzewodowej.

Na Uczelni i Wydziale systemowo wdrożono narzędzie do zdalnego nauczania - platformę Eduportal, której właścicielem jest Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Istnieje również możliwość alternatywnego prowadzenia procesu dydaktycznego z wykorzystaniem platformy MS Teams. Dzięki temu na kierunku Ekonomia, w sytuacji kryzysowej (np. pandemia COVID-19), część zajęć może być prowadzona z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Pracownicy oraz studenci zostali przeszkoleni w zakresie posługiwania się wyżej wymienionymi systemami przeznaczonymi do kształcenia on-line, dodatkowo na stronie Uczelni dostępne są informacje odnośnie ich obsługi. Ponadto w Centrum Informatyki wyznaczono koordynatorów pakietu MS Teams, którzy służą radą w razie problemów z obsługą oprogramowania. Studenci mają ułatwiony dostęp do podręczników i innych źródeł dzięki zdalnemu dostępowi do e-książek i fachowego piśmiennictwa poprzez bibliotekę UP w Lublinie. W trakcie kształcenia na odległość wykorzystywana jest infrastruktura informatyczna i oprogramowanie umożliwiające synchroniczną i asynchroniczną interakcję między uczestnikami zajęć a nauczycielami.

Zgodnie z przyjętą na Uczelni strategią w zakresie zapewnienia bazy dydaktycznej, studenci z niepełnosprawnościami podejmujący kształcenie na Wydziale Agrobioinżynierii, jak i na innych Wydziałach UP w Lublinie, korzystają z ułatwień umożliwiających swobodne korzystanie z oferty naukowo-dydaktycznej. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiając im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych. Większość zajęć odbywa się w budynkach wolnych od barier architektonicznych, wyposażonych w windy, platformy oraz w podjazdy i miejsca parkingowe, natomiast korytarze, sale dydaktyczne i toalety przystosowane są do poruszania się na wózkach.

Szerokość ciągów komunikacyjnych, otworów drzwiowych (pozbawionych progów) oraz winda osobowa spełniają wymagania osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (tabela 5.2.). Na parkingu wyznaczono kilka miejsca dla osób z niepełnosprawnościami – są one dostępne także dla studentów. Władze Wydziału deklarują zaopatrzenie laboratoriów komputerowych i innych pomieszczeń dydaktycznych w specjalistyczne rozwiązania dla osób niedowidzących i niedosłyszących (np. urządzenia lektorskie, pomoc w adaptacji materiałów dydaktycznych, itp.). W czytelni są dostępne przenośne powiększalniki tekstu, specjalistyczna klawiatura, profesjonalne skanery. Możliwe jest

wypożyczenie profesjonalnego sprzętu z Biura Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP jest zapewniona.

Tabela 5.2. Udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami w budynkach Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Budynek	Udogodnienia
Rektorat - Collegium Zootechnicum ul. Akademicka 13	• Winda zewnętrzna z platformą (wejście główne do budynku) • Drzwi wejściowe oznaczone taśmami z przystosowaniem dla osób niedowidzących • Schodołaz oraz szyny na schody trzy stopniowe wewnątrz budynku • Winda wewnętrzna • Sanitariat z przystosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami (2017 rok)
Agro I, Agro II – Collegium Agronomicum ul. Akademicka 15	• Trzystanowiskowy parking zewnętrzny • Dwie windy wewnętrzne • Platformy elektryczne zastosowane na schodach prowadzących do szatni oraz przejściach między budynkami • Sanitariaty z przystosowaniem znajdują się na każdym piętrze budynku • Sala aktywizacji osób z niepełnosprawnościami na piętrze II z pełnym wyposażeniem dla osób z niepełnosprawnościami w meble, sprzęt komputerowy, sprzęt multimedialny oraz zaplecze gastronomiczne • Sala komputerowa – 5 stanowisk, stoliki z automatyczną regulacją, meble ergonomiczne
Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie ul. Akademicka 15	• Zewnętrzny podjazd skierowany do drzwi wejściowych • Sanitariaty z przystosowaniem znajdują się na każdym piętrze budynku • Samodzielne stanowisko komputerowe przystosowane dla osób niedowidzących oraz z niepełnosprawnością ruchową • Dwie strefy nauki indywidualnej wyposażone w meble specjalistyczne oraz lampy antydepresyjne

W Uczelni powołany jest Pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnościami, który prowadzi działania związane ze stwarzaniem studentom z niepełnosprawnością, dogodnych warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, w tym: likwidację barier transportowych; zapewnienie tłumaczy języka migowego, asystentów osób niewidomych lub z niepełnosprawnością ruchową; udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom z niepełnosprawnością; zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych np. stanowisk komputerowych, programów komputerowych. Można rozważyć zamontowanie drzwi rozsuwanych zdalnie w wejściu głównym do Biblioteki Głównej i czytelni, bowiem otwieranie drzwi w sposób tradycyjny może być utrudnione dla osoby poruszającej się na wózku. Ponadto defibrylatory są dostępne są tylko na portierni Biblioteki (w budynku kilkukondygnacyjnym), a w Sali sportowej – tylko w pokoju osób prowadzących zajęcia na parterze. **Rekomenduje się** zamontowanie drzwi suwanych w wejściu głównych do Biblioteki Głównej. Ponadto **rekomenduje się** zainstalowanie defibrylatorów na każdym piętrze budynku Biblioteki Głównej oraz Sali gimnastycznej.

Podsumowując: liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych oraz oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności

praktycznych przez studentów. Studenci i pracownicy mają dostęp do Internetu bezprzewodowego. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia, jest połączona z innymi systemami uczelnianymi, dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami.

Studenci, pracownicy oraz doktoranci Wydziału Agrobioinżynierii mają stały i nieograniczony dostęp do zasobów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (BG UP Lublin). Biblioteka gromadzi literaturę polską i obcą związaną z profilem pracy naukowej i dydaktycznej pracowników Uczelni. Księgozbiór obejmuje literaturę tematyczną z zakresu kształcenia studentów kierunku Ekonomia. Ponadto, Biblioteka dysponuje literaturą z obszaru ekonomii, finansów oraz zarządzania. W Bibliotece Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zgromadzono 387762 pozycji, w tym: 247021 książek, 140741 czasopism, 396 czasopism bieżących, 5217 norm i opisów patentowych. Zasoby elektroniczne biblioteki składają się z 442951 tytułów książek w formie elektronicznej; czasopisma w formie elektronicznej obejmują 13923 tytułów. Biblioteka udostępnia również 57 baz danych oraz 1797 innych zasobów elektronicznych, na które składają się m.in. normy oraz patenty. Spośród powyższych, 3696 to książki z zakresu Ekonomii (w różnych nakładach, od pojedynczych do 5 sztuk), natomiast czasopisma naukowe stanowią 61 pozycji.

Użytkownicy Biblioteki mogą zamawiać zbiory biblioteczne osobiście lub poprzez Internet. W latach 1995-2020 Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie użytkowała zintegrowany system biblioteczny VTLS/Virtua, a od 2020 roku wdrożony został system Koha. Dzięki nowoczesnym systemom bibliotecznym istnieje możliwość korzystania z katalogu komputerowego z dowolnego miejsca. Studenci, pracownicy oraz doktoranci Wydziału Agrobioinżynierii, w tym związani z kierunkiem ekonomia, mają dostęp do wybranych źródeł elektronicznych za pośrednictwem komputerów znajdujących się w sieci uczelnianej, jak również posiadają możliwość zalogowania się do elektronicznych zasobów poprzez system HAN (Hidden Automatic Navigation) z dowolnego urządzenia. Studenci kierunku Ekonomia mają dostęp do wielu baz bibliograficzno-bibliometryczno-abstraktowych (CAB Abstracts, Scopus, Web of Science, Journal Citation Reports, Medline, Agro, SIGŻ, PSJD) oraz pełnotekstowych (Serwis EMIS, Science Direct – Elsevier, Springer, Wiley, Oxford, Knovel, Bazy CABI, Serwis EBSCOhost, Wydawnictwo Cambridge, Biblioteka Nauki, Ibuk Libra), wzbogaconych o narzędzia Ovid LinkSolver linkujące do pełnych tekstów oraz wydawnictw. Studenci i pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie mogą korzystać z dostępu do e-czasopism, e-książek i E-Norm. W uczelnianej bibliotece istnieje również możliwość korzystania, na indywidualne zamówienie, z dokumentów Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Dla grup seminaryjnych prowadzone są obowiązkowe szkolenia z zakresu metodyki wyszukiwania źródeł informacji naukowej umożliwiające efektywne korzystanie ze wszystkich dostępnych w bibliotece e-zasobów i materiałów drukowanych. Biblioteka oferuje też możliwość prowadzenia szkoleń indywidualnych.

Jednostką wspierającą przy wyszukiwaniu literatury jest Oddział Informacji Naukowej. Księgozbiory są na bieżąco aktualizowane, a brak poszukiwanej literatury można zgłosić do Oddziału mailem. Oddział Gromadzenia, Opracowywania i Automatyzacji Biblioteki UP w Lublinie przesyła informacje o nowościach, które mogłyby służyć jako podręczniki studentom Uczelni. Publikacje (książki i artykuły), które nie znajdują się w zbiorach Biblioteki Głównej UP, a które są niezbędne do prowadzenia badań i przygotowania zagadnień problemowych (projektów dyplomowych), sprowadzane są w ramach Wypożyczalni Międzybibliotecznej z innych bibliotek w kraju i z zagranicy (272 zgłoszeń). Na stronie

www Biblioteki Rada Programowa, Prodziekan kierunku, prowadzący zajęcia oraz studenci mogą zgłaszać propozycje zakupu potrzebnych w toku nauki pozycji brakujących w zasobach BG. Dzięki temu zbiory biblioteki są na bieżąco uzupełniane. Przykładem takich działań były konsultacje Rady Programowej Kierunku Ekonomia z kadrą realizującą zajęcia na tym kierunku w sprawie wyboru nowych, bardziej aktualnych pozycji książkowych, które mogłyby być wykorzystane do realizacji zajęć na kierunku Ekonomia. Na spotkaniu Rady Programowej w dniu 17.01.2022 podsumowano te konsultacje. Do Biblioteki Głównej przekazano prośbę o zakup 5 pozycji bibliograficznych wzbogacających księgozbiór studencki na kierunku Ekonomia. W dniu 17.01.2022 r. otrzymano pozytywną opinię z Działu gromadzenia Biblioteki Głównej UP co do proponowanych pozycji oraz informację na temat dostępu tych pozycji na rynku.

Zasoby biblioteczne są zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć.

W Bibliotece Głównej UP w Lublinie funkcjonuje czytelnia, zlokalizowana na dwóch piętrach budynku, w której są dostępne 154 miejsca, w tym 31 miejsc to stanowiska z komputerami stacjonarnymi z dostępem do zasobów on-line. W Informatorium BG znajduje się 37 miejsc z dostępem do stałego łącza internetowego, z czego 27 stanowią miejsca z komputerami stacjonarnymi, a 10 – „w trybie laptop". W Wypożyczalni BG znajduje się 15 miejsc z komputerami stacjonarnymi z dostępem do zasobów on-line. Ponadto Biblioteka dysponuje czytelnią, w której są 3 pokoje przeznaczone do pracy indywidualnej, 2 pokoje ze sprzętem multimedialnym do pracy w grupach oraz dwie kabiny akustyczne przystosowane do pracy 1-4 osób. W Bibliotece przygotowane zostały także przyjazne strefy z wygodnymi sofami, fotelami i pufami, a dla tych, którzy lubią uczyć się na świeżym powietrzu, istnieje możliwość skorzystania z zielonego tarasu. Ułatwieniem dla użytkowników Biblioteki jest możliwość skorzystania z wrzutni, do której samodzielnie zwrócić można książki oklejone etykietami RFID oraz z książkomatu, umożliwiającego odbiór zamówionych książek poza godzinami pracy Biblioteki.

Od 2012 roku Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie mieści się w nowym budynku i pełni rolę Regionalnego Ośrodka Rolniczej Informacji Naukowej, a zainteresowani użytkownicy mają otwarty dostęp do pełnych zasobów i wszystkich księgozbiorów. Budynek Biblioteki Głównej UP w Lublinie, tak jak inne obiekty Uczelni, jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo każda jednostka Wydziału udostępnia studentom własne księgozbiory, zgromadzone w bibliotekach instytutów, katedr i zakładów (zwłaszcza podczas pracy na seminariach dyplomowych). Ze względu na uniwersytecki charakter Lublina, studenci Uczelni mogą również korzystać z innych bibliotek uniwersyteckich, w tym UMCS, KUL i Politechniki Lubelskiej.

W ramach Katedry Ekonomii i Agrobiznesu (na Felinie, studenci i pracownicy dysponują dodatkowo dostępem do księgozbioru liczącego ponad 12000 pozycji. Jednostka posiada czytelnię o powierzchni 48 m^2, w której jednorazowo może pracować około 30 osób. Publikacje pracowników Katedry są dostępne w formie elektronicznej na stronie Biblioteki Głównej UP Lublin.

Za ciągły rozwój i doskonalenie Biblioteki Głównej oraz czytelni odpowiedzialni są Dziekan, Prodziekani, Dyrektorzy Instytutów, Kierownicy (katedr, zakładów), Przewodniczący oraz członkowie Rady Programowej kierunku Ekonomia, jak również pozostali pracownicy, zgodnie z zasadami opisanymi w Procedurze WA-A5 oceny bazy materialnej.

Zgodnie ze wspomnianą procedurą monitorowanie stanu infrastruktury dydaktycznej Uczelni obejmuje coroczne przeglądy. Szczegółowe wytyczne dotyczące oceny bazy materialnej na Uniwersytecie polegają na następujących działaniach:

- dyrektor/kierownik jednostki organizacyjnej sprawuje nadzór nad prawidłowym wykorzystaniem aparatury/przyrządów/sprzętu specjalistycznego oraz zasobów bibliotecznych w ramach poszczególnych modułów.
- przed rozpoczęciem roku akademickiego dyrektor/kierownik jednostki organizacyjnej przeprowadza ocenę stanu bazy dydaktycznej i dydaktyczno-naukowej oraz potrzebnych inwestycji, sporządza protokół i informuje WKdsJK/Dziekana o jakości bazy, w terminie do 15 października.
- pracownicy jednostek organizacyjnych zgłaszają zapotrzebowanie na pomoce dydaktyczne i inne środki niezbędne do realizacji zajęć dydaktycznych oraz zawiadamiają o konieczności przeprowadzenia napraw i remontów dyrektora/kierownika jednostki.
- dyrektor/kierownik jednostki po stwierdzeniu konieczności uzupełnienia bazy materialnej lub potrzeby przeprowadzenia modernizacji składa stosowne zapotrzebowanie do JM Rektora lub Dziekana.
- dyrektor/kierownik jednostki informuje właściwą radę programową o warunkach studiowania i uzupełnianiu zasobów bibliotecznych.

W trakcie semestru, zgłoszenia o awariach czy nieprawidłowościach w salach dydaktycznych rozpatrywane są od razu. Wszelkie działania prowadzone są tak, aby najszybciej jak to możliwe przywrócić możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Uwagi dotyczące stanu infrastruktury dydaktycznej mogą być zgłaszane przez nauczycieli akademickich oraz pracowników inżynieryjno-technicznych. Kierownicy jednostek po stwierdzeniu konieczności uzupełnienia bazy materialnej lub potrzeby przeprowadzenia modernizacji składają stosowne zapotrzebowanie do JM Rektora lub Dziekana. Prawo do zgłaszania potrzeb w zakresie infrastruktury dydaktycznej i innych zasobów materialnych mają również studenci i mogą je kierować bezpośrednio do osób prowadzących zajęcia lub przekazywać do opiekunów roku. Pracownicy oraz studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie mogą również zgłaszać propozycje zakupu książek do czytelni bądź biblioteki.

W ostatnich latach pracownicy Biblioteki Głównej UP w Lublinie przeprowadzili wśród studentów, doktorantów i pracowników ankietę na temat potrzeb użytkowników Biblioteki, w której można było zgłaszać swoje opinie o pracy i znajomości Biblioteki oraz dostępności zasobów bibliotecznych. Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej organizują i/lub informują na bieżąco o dodatkowych szkoleniach z funkcjonowania baz danych, prowadzonych przez zewnętrznych wykwalifikowanych szkoleniowców, aby zwiększyć świadomość funkcjonalności oraz dostępność zawartości konkretnej bazy danych, co przekłada się na zwiększenie jej wykorzystania.

Raz w roku przeprowadzane są także tak zwane próbne ewakuacje. Są one niezapowiedziane i jedynie wybrane osoby (dziekan, pracownik techniczny) otrzymuje informację, że próbna ewakuacja jest planowana w danym czasie.

Analiza informacji nt. stanu bazy dydaktycznej i naukowej pozwoliła wyznaczyć kierunki jej udoskonalania. Dlatego w ostatnim czasie zmodernizowano salę komputerową 112 w budynku Agro I, rozpoczęto modernizację komputerów w sali 19 w budynku przy ul. Dobrzańskiego 37.

Z przytoczonej procedury i diagnozy stanu podczas wizytacji nie uzyskano jednoznacznej odpowiedzi, czy w przeglądach infrastruktury biorą udział przedstawiciele studentów oraz przedstawiciele pracowników. Na pewno przedstawiciele ci mogą zgłaszać uwagi na bieżąco.

Rekomenduje się włączenie przedstawicieli studentów oraz pracowników do corocznych przeglądów infrastruktury technicznej związanej z kierunkiem ekonomia.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Można zintensyfikować wykorzystanie pakietu Statistica na przedmiotach ilościowych prowadzonych na kierunku.

Budynki, w których odbywają się zajęcia oraz biblioteka i czytelnia są w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Sugestie w postaci rekomendacji zostały zawarte w analizie stanu infrastruktury. Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom. Należy w ten proces włączać przedstawicieli studentów i pracowników.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Działalność instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którym Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów na kierunku ekonomia, jest zgodna z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku. Zasięg współpracy koncentruje się głównie na mieście Lublin i regionie, jej zakres jest zróżnicowany, głównie skupiony na oferowaniu miejsc praktyk zawodowych dla studentów oraz współpracy w zakresie doskonalenia programu studiów.

Z analizy zasięgu działalności podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego wynika, że studenci ocenianego kierunku mają możliwość nabycia wiedzy i umiejętności pożądanych na lokalnym rynku pracy. Zakres funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji, z którymi współpracuje Uczelnia w ramach kierunku ekonomia odzwierciedla misję Uczelni, realizowaną koncepcję kształcenia i nadaje kształt zakładanym celom związanym z potrzebami regionalnej gospodarki. Podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego (przedsiębiorstwa i instytucje), z którymi współpracuje oceniany kierunek, reprezentują zróżnicowane spektrum działalności sektora publicznego, prywatnego i społecznego wraz z rozbudowaną współpracą międzysektorową. Należy przywołać takie podmioty, jak: Bank Spółdzielczy w Końskowoli, Wydział Organizacji Urzędu Miasta Lublin, Spółdzielcza Mleczarnia Spomlek; czy współpracujące z Uczelnią przedsiębiorstwa (Danex sp. z o.o. sp. k., Czekoladowe sp. z o.o., CBM Polska sp. z o.o., Kancelaria Brokerska FILAR BROKER Sp. z o.o., Biuro Rachunkowo Podatkowe Profirma, Herbar sp. z o.o.).

Władze Uczelni podpisały umowy o stałej współpracy obejmujące zróżnicowany i kompleksowy jej zakres. Umowy zawierają m.in. zapisy odnoszące się do opiniowania programów i planów studiów, co przekłada się na realny wpływ konkretnych podmiotów na kształtowanie sylwetki absolwenta ocenianego kierunku. Ten rodzaj współpracy potwierdzony został dokumentami w formie pisemnych opinii, ocen oraz zgłaszanych propozycji przedstawionymi do wglądu zespołu oceniającego.

Zgodnie z WSZJK przed przedłożeniem propozycji programu studiów do zatwierdzenia przez Senat Uczelni, program studiów jest co roku przedkładany interesariuszom zewnętrznym do analizy i zaopiniowania.

Wiodące obszary współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, to przede wszystkim realizacja praktyk zawodowych, wizyty studyjne m.in. w administracji publicznej – Miasto Lublin, angażowanie praktyków do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Studenci ocenianego kierunku określili, że realizacja praktyk jest największym obszarem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w sferze ustalania programów, celów i efektów, jakie powinni osiągnąć praktykanci, a następnie przyszli absolwenci ocenianego kierunku. Proces wymiany poglądów i możliwości, poszukiwanie najbardziej pożądanych cech, kompetencji oraz kwalifikacji pracowników dokonuje się najczęściej w trakcie nieformalnych rozmów, hospitacji lub podsumowań praktyk.

Przydatność i skuteczność praktyk w procesie dydaktyki została potwierdzona przez studentów, podczas spotkania z zespołem oceniającym. Wśród pracodawców obecnych na spotkaniu zespołu oceniającego z otoczeniem społeczno-gospodarczym byli absolwenci Uczelni i kadra dydaktyczna prowadząca własne przedsiębiorstwa.

Podczas wizytacji nie zidentyfikowano prac etapowych oraz dyplomowych, które byłyby wynikiem współpracy Uczelni z przedsiębiorcami lub powstawały na zlecenie pracodawców. **Rekomenduje się** umożliwienie pracodawcom zlecanie zapotrzebowania na prace dyplomowe, odpowiadające konkretnym problemom praktycznym.

Uczelnia zawarła porozumienia z wieloma sygnatariuszami, obrazujące działanie partnerstwa lokalnego na rzecz promocji mobilności zawodowej na rynku pracy. Dzięki temu Uczelnia może w ciągły sposób monitorować potrzeby rynku pracy i aktualną ofertę zatrudnienia oraz doskonalić i poszerzać kwalifikacje zawodowe oraz kompetencje studentów. Współpraca ta umożliwia wymianę doświadczeń, a także dokonywanie analiz podmiotów odpowiedzialnych za lokalny rynek pracy.

Długotrwała współpraca Uczelni z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego umożliwia właściwą selekcję i dobór podmiotów, z którymi współpracuje oceniany kierunek, pozwala zorganizować zestawienie kilkudziesięciu pracodawców - przedsiębiorców, którzy są w stanie zagwarantować studentom należyty przebieg realizacji programu praktyk. Współpraca z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego odbywa się przez cały proces kształcenia, uwzględniając wymiar doradztwa zawodowego, wchodzenia studenta na rynek pracy, a zwieńczona jest monitoringiem losów absolwentów. W tym ostatnim obszarze jednostką prowadzącą współpracę jest Uczelniane Biuro Karier.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warto zwrócić uwagę na różnorodne i liczne zestawienie podmiotów i instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi współpracuje Uczelnia. Podmioty sektora publicznego, prywatnego i społecznego, posiadające heterogeniczne struktury zatrudnienia umożliwiają praktykantom autentyczność poznania rynku pracy. Kształcenie, którego celem jest zapewnienie dostępu do kadr na lokalnym i regionalnym rynku pracy sprawiło, że długotrwałe partnerstwo z przedsiębiorstwami jest właściwie prowadzone, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom zarówno studentów, jak i pracodawców. Obszar i działania podmiotów współpracujących z władzami kierunku, umożliwiają kształcenie studenta i kształtowanie sylwetki absolwenta dobrze poruszającego się w realiach rynku pracy, zgodnie z przyjętymi celami kształcenia. Intencją niektórych interesariuszy, przyjmujących studenta na praktyki zawodowe, jest stworzenie zasobów kadrowych pod konkretne stanowiska w swoim podmiocie. Opiniowanie przez interesariuszy zewnętrznych, programów i planów studiów, odbywanie praktyk zawodowych, wizyt studyjnych oraz kooperacja Władz Uczelni z podmiotami odpowiedzialnymi za profilowanie lokalnego i regionalnego rynku pracy, zawierających jego pogłębione analizy, pozwalają na ciągły monitoring i modyfikacje programu studiów i zakładanych efektów uczenia się. Umożliwiają kreowanie sylwetki absolwenta pożądanego na rynku pracy. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym daje wymierne efekty w procesie nauczania. Rozpiętość organizacyjna przedsiębiorstw i instytucji, które ciągle współpracują z ocenianym kierunkiem umożliwia niezwłoczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku pracy. Pozwala także na właściwy wybór miejsc odbywania praktyk, racjonalnych ram współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, wspólnego ustalania efektów uczenia się. Ankiety wśród studentów i pracodawców połączone z badaniami losów absolwentów i uzupełnione o opinie otoczenia społeczno-gospodarczego na temat jakości kształcenia dają

perspektywy dopasowania treści programu dydaktycznego, który jest adekwatny do potrzeb zmieniającego się rynku pracy. Wyniki tych badań są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy oraz programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie studiów na kierunku wyraża się we współpracy z uczelniami zagranicznymi, w organizacji międzynarodowych konferencji, udziału studentów i pracowników w międzynarodowych programach, w szczególności w programie mobilności akademickiej Erasmus+ oraz podwyższaniu kompetencji językowych studentów i pracowników.

W programach studiów na kierunku są prowadzone zajęcia z języka obcego (języka angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego lub francuskiego). Lektoraty na kierunku Ekonomia odbywają się w drugim, trzecim i czwartym semestrze w wymiarze po 30 godzin w drugim i trzecim semestrze oraz 45 godzin w czwartym semestrze (razem 105 godzin, 8 punktów ECTS). Ocena z zajęć z języka obcego wliczana jest do średniej oceny ze studiów. Na studiach I. stopnia w ramach przedmiotów do wyboru na VI. Semestrze studenci mają do wyboru dwa przedmioty prowadzone w języku angielskim, tj. Marketing of services oraz International trade. **Rekomenduje się** takie zestawienie przedmiotów prowadzonych w języku obcym, by student, mając wybór, musiał odbyć choć jeden przedmiot w języku obcym.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku ujawnia relatywnie dużą aktywność publikacyjną oraz konferencyjną, bowiem wszyscy pracownicy naukowi posiadają takie publikacje w swoim dorobku.

Uczelnia ma podpisanych 128 umów z uczelniami wyższymi w ramach programu Erasmus+, z czego 31 prowadzi kierunki przypisane do dyscyplin ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Ponadto w ramach współpracy międzynarodowej Uczelnia ma podpisanych 5 umów z uczelniami z krajami spoza UE, z czego dwie prowadzą zajęcia i badania w obszarze *Business and administration*. W programie Erasmus+ od 2021 (od czasu pandemii Covid-19) wzięło udział 7 studentów przyjeżdżających i 1 wyjeżdżający oraz 18 wykładowców przyjeżdżających i 12 wyjeżdżających.

W latach 2020-2023 odbyło się 12 wykładów w języku angielskim otwartych dla wszystkich studentów Wydziału Agronomicznego. Warto odnotować, że Uczelnia tworzy wystarczające warunki do dla mobilności międzynarodowych studentów i kadry.

Należy podkreślić aktywność kadry we współorganizowaniu konferencji naukowych oraz realizacji projektów międzynarodowych. Osoby prowadzące zajęcia na kierunku brały udział i współorganizowały takie konferencje, jak: cykl Międzynarodowych Konferencji Naukowych Stowarzyszenia IBIMA, Milan,

Italy. 25-26 April 2018, Seville, Spain 15-16 November 2018, Granada, Spain 10-11 April 2019, Madrid, Spain, 13-14 November 2019, Seville, Spain, 1–2 April 2020, Granada, Spain, 4-5 November 2020, Cordoba, Spain, 1-2 April 2021, Seville, Spain, 23-24 November 2021 i innych. Ponadto osoby prowadzące zajęcia na kierunku brały na przykład udział w takich projektach, jak „Seminar on Agricultural Cooperation and Innovation Management for Poland" finansowany przez CHINA AID FOR SHARED FUTURE w ramach China International Development Cooperation Agency (CIDCA), realizowany przez South China Agricultural University w dniach 16-29 listopada 2022 na platformie Zoom Cloud Meeting, celem projektu było promowanie współpracy i innowacji w rolnictwie na różnych poziomach, takich jak polityka i gospodarka, oraz wzmacnianie przyjaźni, wymiany handlowej i współpracy między Chinami i Polską.

Ciekawą formą podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia była organizacja przez Uniwersytet Przyrodniczy szkoleń z zakresu edukacji międzynarodowej w ramach projektu „Instytucjonalne wsparcie UPL w obszarze umiędzynarodowienia poprzez niwelowanie barier komunikacyjnych w wielokulturowym środowisku akademickim „Let ME know YOU – Welcome to ULSL" (projekt finansowany ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, nr PPI/WTP/2019/1/00047/U/00001 z dnia 19.11.2019 r., współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój).

Uczelnia uczestniczy również w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) realizując projekt „Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej". W ramach tego programu studenci posiadający prawo do otrzymywania stypendium socjalnego w UP w Lublinie, są uprawnieni do uzyskania z budżetu PO WER dodatkowego stypendium w kwocie 200 EUR na każdy miesiąc zaakceptowanego przez Uczelnię pobytu za granicą. Uczelnia jednocześnie zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie pracowników Biura ds. osób z niepełnosprawnościami. Powołany Pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnościami odpowiedzialny jest za umożliwienie studentom zagranicznym z niepełnosprawnością równego dostępu do procesu kształcenia, również poprzez organizację i kontrolę zaplecza infrastrukturalnego Uczelni. Jednocześnie obejmuje indywidualną opieką studentów z niepełnosprawnością, przy zachowaniu dyskrecji i uwzględniając ich indywidualne potrzeby.

Okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów są dokonywane przez Dziekana Wydziału na podstawie corocznych raportów przygotowywanych przez Koordynatora ds. programu Erasmus+, który ściśle współpracuje z Biurem Mobilności Akademickiej. Rolą Koordynatora jest wspieranie studentów i pracowników dydaktycznych w umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Koordynator pomaga w przeprowadzeniu wśród studentów naboru na studia wymienne w ramach programu Erasmus+ oraz na wyjazdy na praktykę, pomaga studentom ułożyć program studiów na uczelni partnerskiej oraz znajduje opiekuna naukowego dla studentów z zagranicy, chcących przyjechać na Wydział w ramach praktyki.

Studenci realizujący część studiów za granicą zobowiązani są do wykazania możliwości uzyskania efektów uczenia się założonych w programie studiów w uczelni macierzystej. W celu ułatwienia wymiany studenckiej i uznania okresu studiów w uczelni partnerskiej stosuje się system transferu i akumulacji punktów (ECTS). Studia mogą być wówczas realizowane w oparciu o indywidualny program składający się z przedmiotów wybranych z programu studiów uczelni partnerskiej. W Karcie uzgodnień (Agreement card) porównuje się moduły realizowane w ramach wymiany międzynarodowej z przedmiotami objętymi planem studiów w UP, co umożliwia weryfikację zaplanowanych przez

studentów programów studiów za granicą już na etapie przygotowywania dokumentów. Koordynator wydziałowy programu Erasmus+ odpowiada za ocenę spełnienia kryteriów kwalifikujących studentów do wyjazdu (rok studiów, średnia ocen, znajomość języka itp.), wspomaga studentów przy wyborze uczelni zgodnie z kierunkiem studiów oraz ocenia poprawność wypełnienia Karty uzgodnień (między innymi poprzez analizę sylabusów przedmiotów i ich właściwy dobór, zgodny z programem studiów w UP w Lublinie).

Informacje o programach umożliwiających podjęcie studiów za granicą studenci uzyskują poprzez stronę internetową Biura Mobilności Akademickiej, kontakt bezpośredni lub za pomocą poczty elektronicznej z pracownikami Biura, a także bezpośrednią informację przekazywaną przez wydziałowego Koordynatora. W zakresie mobilności wirtualnej Uczelnia stwarza możliwości zarówno dla kadry, jak i studentów do udziału w konferencjach prowadzonych w trybie hybrydowym. Po ustaniu pandemii, w znacznie mniejszym zakresie wykorzystuje się mobilność wirtualną w prowadzeniu zajęć w ramach współpracy międzynarodowej.

Ponadto, działaniami wspierającymi umiędzynarodowienie w zakresie projektów zajmuje się Biuro Projektów Międzynarodowych (BPM), które zapewnia pomoc w zakresie pozyskiwania i realizacji międzynarodowych projektów finansowanych w ramach Programów Ramowych Komisji Europejskiej, międzynarodowych konkursów Narodowego Centrum Nauki (NCN) i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), programów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), Funduszu Wyszehradzkiego oraz innych międzynarodowych inicjatyw.

Zalecenia dotyczące kryterium 7. wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7. (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na kierunku zasięg procesu umiędzynarodowienia jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia. Realizowana jest wymiana międzynarodowa studentów i kadry uczącej.

Realizowane są wykłady gościnne naukowców z uczelni zagranicznych, których problematyka wpisuje się w treści programowe na kierunku. Po ograniczeniach, związanych z pandemią Covid-19 obserwowane jest zwiększenie aktywności osób prowadzących zajęcia na kierunku i samych studentów w zakresie mobilności międzynarodowych. Ponadto osoby uczące na kierunku wykazują się międzynarodową aktywnością publikacyjną i projektową.

Umiędzynarodowienie procesu jest formalnie monitorowane przez Dziekana na podstawie corocznych raportów, przygotowywanych przez Koordynatora ds. programu Erasmus+.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie zapewnia systematyczne, kompleksowe oraz stałe wsparcie w procesie uczenia się dla studentów kierunku Ekonomia o specjalności handel. Wsparcie to uwzględnia różnorodne formy motywowania studentów do osiągania wysokich wyników w nauce, dbania o rozwój edukacyjny, zawodowy oraz społeczny poprzez odpowiednie dostosowanie form i metod kształcenia do potrzeb studentów. Uczelnia dla studentów kierunku ekonomia podejmuje działania wielopłaszczyznowo uwzględniające potrzeby różnych grup interesariuszy wewnętrznych, co przyczynia się do efektywnego przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Uczelnia przewiduje w regulaminie studiów różnorodne formy wsparcia merytorycznego studentów wizytowanego kierunku przygotowujące do działalności zawodowej takie jak możliwość odbycia konsultacji z nauczycielem akademickim w czasie wyznaczonych godzin dyżurów, które są odpowiednio dostosowane do harmonogramu zajęć studentów. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie zapewnia także odpowiednią opiekę z ramienia Uczelni w czasie wykonywania przez studentów praktyk zawodowych.

Studenci kierunku Ekonomia o specjalności handel zgodnie z regulaminem studiów mają zagwarantowane wsparcie w procesie uczenia się poprzez m.in. możliwość wnioskowania o indywidualną organizację studiów, urlop od zajęć czy też egzamin komisyjny.

Wizytowana Uczelnia uwzględnia formy materialnego wsparcia studentów w procesie uczenia się bezpośrednio wynikające z Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Studenci mogą ubiegać się o stypendium socjalne, zapomogi w przejściowo trudnej sytuacji materialnej, stypendium Rektora dla studentów wykazujących się wysokimi wynikami w nauce oraz stypendium dla osób z niepełnosprawnością. Zainteresowani studenci mogą liczyć na wsparcie materialne w kontekście udziału w konferencjach naukowych, publikacjach oraz konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych, co przyczynia się do zwiększenia poziomu motywacji do osiągania wysokich wyników w nauce.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie zapewnia także organizacyjne wsparcie w przygotowaniu do działalności zawodowej poprzez m.in. działalność Biura Karier funkcjonującego w strukturze Działu Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego, którego pracownicy organizują warsztaty i szkolenia przygotowujące studentów do wejścia na rynek pracy, prowadzą doradztwo zawodowe oraz pomagają określić predyspozycje zawodowe studentów. Ponadto, Biuro Karier bierze udział w targach pracy, które organizowane są przez Miejski i Wojewódzki Urząd Pracy a także organizuje spotkania z przedstawicielami środowiska społeczno-gospodarczego, co w znaczny sposób przyczynia się do zwiększenia poziomu wsparcia studentów w przygotowaniu ich do działalności zawodowej.

Uczelnia zapewnia studentom niezbędne oprogramowanie i infrastrukturę do nauczania zdalnego oraz do rozwijania się pod kątem zawodowym a także w odpowiedni sposób przegotowuje studentów do korzystania z zastosowanych narzędzi. Przykładem zaimplementowanego przez Uczelnię oprogramowania, które wspierało realizację kształcenia w formie zdalnej w czasie pandemii COVID-19 była platforma Eduportal oraz platforma MS Teams, która jest narzędziem usługi „Office365". Pomimo iż forma kształcenia zdalnego nie jest już wykorzystywana na wizytowanym kierunku, studenci wykorzystują powyższe platformy do bieżącego kontaktu z prowadzącymi zajęcia dydaktyczne. Studenci zostali odpowiednio przeszkoleni do obsługi ww. platform oraz posiadają stały dostęp do instrukcji ich obsługi zamieszczonych na stronie internetowej Uczelni.

Uczelnia przewiduje różnorodne formy wsparcia w procesie uczenia się studentów wybitnych takie jak wspomniane powyżej stypendium Rektora za wysokie wyniki w nauce, możliwość pracy na rzecz kół naukowych i prowadzenia badań naukowych w jednostkach Uczelni a także zapewnia wsparcie materialne w kontekście udziału w konferencjach naukowych, publikacjach oraz konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych.

Studenci kierunku ekonomia o specjalności handel mogą korzystać w różnorodnych form aktywności pozanaukowej takich jak możliwość zrzeszania się w organizacjach studenckich na przykład w Akademickim Związku Sportowym (AZS), chórze akademickim, zespole pieśni i tańca, studenckim Samorządzie Wydziałowym i Uczelnianym oraz brać udział w wolontariacie studenckim. Uczelnia w aktywny sposób wspiera wymienione wyżej działalności zarówno w sposób organizacyjny jak i materialny. Ponadto, studenci mogą bez przeszkód korzystać z infrastruktury sportowej Uczelni takich jak basen, siłownia, ścianka wspinaczkowa, sala fitness w czasie zorganizowanych przez jednostkę zajęć grupowych jak i w sposób indywidualny.

Uczelnia w sposób szczególny uwzględnia potrzeby studentów z niepełnosprawnością, aktywnych zawodowo, posiadających dzieci czy też studentów zagranicznych. System wsparcia oraz indywidualizacji kształcenia dla wymienionych grup studentów obejmuje m.in. możliwość wnioskowania o indywidualną organizację studiów, dostosowanie infrastruktury budynków Uczelni do osób z niepełnosprawnością (obniżenie poziomu blatów w budynkach administracyjnych dla osób poruszających się na wózku, sprawny system wind itp.) możliwość korzystania z Uczelnianego żłobka dla studentów z dziećmi oraz czytelne oznaczenia w języku obcym dla studentów z zagranicy. Osoby z niepełnosprawnością mogą odbywać zajęcia w indywidualny sposób z możliwością konsultacji wszelkich wątpliwości z nauczycielem akademickim w czasie realizacji procesu dydaktycznego a także mogą liczyć na wsparcie ze strony Pełnomocnika Rektora ds. osób z niepełnosprawnością, Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami oraz władz Uczelni.

Uczelniany system skarg i wniosków zgłaszanych przez studentów działa w sposób skuteczny i przejrzysty. Studenci bez przeszkód mogą komunikować o swoich sprawach do przedstawicieli Wydziałowego oraz Uczelnianego Samorządu Studentów oraz bezpośrednio do nauczycieli akademickich, władz dziekańskich Wydziału czy też dziekanatu. Uczelnia w sposób szybki i efektywny rozwiązuje zgłaszane przez studentów problemy. Przykładem takiego działania jest zgłoszony w ubiegłym roku problem z nierównomiernym rozkładem godzin zajęć w harmonogramie studiów, co w obecnym roku akademickim zostało poprawione i przyczyniło się do zwiększenia satysfakcji studentów. Należy zwrócić uwagę na sprawną działalność funkcji opiekuna roku, do którego obowiązków należy m.in. współpraca z starostą roku oraz reprezentacja studentów danego roku w sytuacjach tego wymagających.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie podejmuje działania mające na celu skuteczną edukacje w zakresie bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji, mobbingu i przemocy seksualnej wśród studentów. Na Uczelni powołana została Komisja Antymobbingowa oraz Pełnomocnik Rektora ds. bezpieczeństwa osobistego pracowników, studentów i doktorantów. Studenci mają możliwość skorzystania z indywidualnych, bezpłatnych konsultacji z Uczelnianym psychologiem w czasie wyznaczonych dyżurów pracy. Ponadto, na stronie internetowej Uczelni udostępnione są w przejrzysty sposób informacje dotyczące sposobów pomocy ofiarom konfliktów, dyskryminacji i przemocy. Działania informacyjne obejmują również przekazanie informacji na temat bezpieczeństwa w czasie spotkania inauguracyjnego dla studentów I roku kierunku Ekonomia o specjalności handel oraz spotkaniach z opiekunem roku z poszczególnymi rocznikami studentów.

Uczelnia w skuteczny sposób podejmuje działania mające na celu motywowanie studentów do osiągania wysokich wyników w nauce. Działania te obejmują m.in. stypendium Rektora dla studentów wykazujących wysokie wyniki w nauce, możliwość pracy w kołach naukowych oraz prowadzenia badań naukowych w jednostkach Uczelni, udział w konferencjach naukowych o zasięgu ogólnopolskim jak i międzynarodowym. System przyznawania stypendiów przez Uczelnianą Komisję Stypendialną działa sprawnie oraz studenci są w odpowiedni sposób poinformowani w jaki sposób i na jakich zasadach mogą ubiegać się o udzielane przez Uczelnie wsparcie materialne. Ponadto, pracownicy dydaktyczni w skuteczny sposób zachęcają studentów do podejmowania działań mających na celu uzyskiwanie jak najwyższych wyników w nauce.

Kadra dydaktyczna oraz administracyjna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w sposób kompetentny wspiera proces kształcenia studentów kierunku ekonomia o specjalności handel. Pracownicy są przygotowani merytorycznie do pełnienia swoich funkcji. Godziny funkcjonowania dziekanatów są odpowiednie z perspektywy studenckiej. Sprawnie funkcjonuje komunikacja za pośrednictwem poczty elektronicznej z pracownikami administracyjnymi Uczelni, a także za pośrednictwem platformy internetowej, z której korzysta Uczelnia.

W strukturze Wydziału Agrobioinżynierii oraz Uczelni funkcjonują odpowiadające im Rady Samorządu Studentów, które reprezentują sprawy studentów przed władzami Wydziału i/lub Uczelni. Wizytowana Uczelnia zapewnia stałe wsparcie materialne i pozamaterialne dla Samorządów studenckich oraz organizacji studenckich działających przy Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, które zostały opisane powyżej. Uczelniana Rada Samorządu Studentów ma zapewnioną przez Uczelnię oddzielną siedzibę, w której może swobodnie pracować nad założonymi projektami oraz przyjmować studentów w celu rozpatrzenia ich postulatów. Ponadto, reprezentanci studentów zrzeszonych w ramach Samorządu studenckiego biorą udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianej Komisji Stypendialnej poprzez konsultacje zmian w regulaminie przyznawania pomocy materialnej dla studentów oraz biorą czynny udział w konsultacjach dotyczących zmian w programie studiów co w znaczący sposób przyczynia się do zwiększenia wsparcia studentów w procesie uczenia się.

Uczelnia, przy uwzględnieniu partycypacji studenckiej efektywnie monitoruje i ewaluuje szeroko pojęte wsparcie studentów w tym monitorowanie poziomu satysfakcji interesariuszy wewnętrznych. Studenci bez przeszkód mogą zgłaszać swoje zastrzeżenia i postulaty podczas spotykań z opiekunem roku, władzami Wydziału czy też poprzez swoich przedstawicieli zrzeszonych w ramach Samorządu studenckiego. Dodatkowo Uczelnia i Wydział pozostają w stałym kontakcie z Samorządem studenckim

w celu monitorowania poziomu wsparcia studentów oraz jego skuteczności a w razie pojawienia się negatywnych wyników, władze sprawnie podejmują odpowiednie działania naprawcze.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie dostarcza kompleksowe wsparcie dla studentów kierunku Ekonomia o specjalności handel odnoszące się do wszystkich istotnych z perspektywy studenckiej aspektów. Działania te obejmują m.in. konsultacje z nauczycielami akademickimi, opiekę z ramienia Uczelni podczas praktyk, różnorodne formy wsparcia materialnego oraz możliwość indywidualnej organizacji studiów. Wszystkie te działania można uznać za wszechstronne oraz zorientowane na studenta. Ponadto, Uczelnia aktywnie angażuje się w rozwój zawodowy studentów poprzez działalność Biura Karier, udział w targach pracy i spotkania z przedstawicielami środowiska społeczno-gospodarczego. Uczelnia podejmuje materialne i pozamaterialne działania w celu motywowania studentów do osiągania wysokich wyników w nauce oraz zachęca do podejmowania inicjatyw pozanaukowych. Kadra dydaktyczna i administracyjna Uczelni jest kompetentna i w odpowiedni sposób wspiera proces kształcenia studentów na wizytowanym kierunku. Wszelkie rodzaje wsparcia i działalności oferowanych przez Uczelnię dostosowane są do różnych grup studentów, w szczególności osób z niepełnosprawnościami. System skarg i wniosków działa sprawnie a w jego budowaniu uczestniczą zarówno przedstawiciele władz Uczelni oraz Samorządu studenckiego. Uczelnia skutecznie i regularnie monitoruje poziom satysfakcji studentów, reagując na ich potrzeby i sugestie oraz wdraża rozwiązania zgłoszonych przez studentów problemów. Biorąc pod uwagę całość przedstawionych aspektów działalności Uczelni należy pozytywnie odnieść się do spełnienia kryterium 8.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców. Strona internetowa Uczelni zawiera wszystkie niezbędne informacje związane z tokiem studiów oraz ważne z perspektywy odbiorców dokumenty, do których dostęp jest publiczny oraz stały. Wszystkie zamieszczone informacje są przedstawione w sposób przejrzysty, aktualny oraz są kompletne a układ stron internetowych oraz sposób nawigowania umożliwiają intuicyjne wyszukiwanie informacji. Strona internetowa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez możliwość dostosowania wielkości tekstu do potrzeb osób słabowidzących. Ponadto, Uczelnia daje możliwość przeglądania strony internetowej w językach obcych tj. angielskim, rosyjskim oraz ukraińskim co wpisuje się w potrzeby odbiorców zagranicznych. Wszystkie zamieszczone informacje są ogólnodostępne poza jednostką Uczelni bez konieczności posiadania dodatkowych kodów dostępu. Dodatkowo, informacje ważne z perspektywy studenckiej są łatwo dostępne oraz są przedstawione w sposób przyjazny i prosty.

Strona internetowa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zawiera szczegółowe informacje o studiach oraz ważne z perspektywy studenckiej, potencjalnych kandydatów na studia oraz innych osób mogących wyrażać zainteresowanie kierunkiem ekonomia o specjalności handel i funkcjonowaniem całej Uczelni. Wśród informacji powszechnie dostępnych znajdują się m.in.:

- Informacje na temat celów kształcenia na kierunku ekonomia o specjalności handel
- Opis kompetencji oczekiwanych od kandydatów na kierunku ekonomia o specjalności handel
- Warunki przyjęć i kryteria kwalifikacji kandydatów
- Terminarz procesu przyjęć na studia
- Programy studiów prowadzonych kierunków
- Efekty uczenia się dla kierunku ekonomia o specjalności handel
- Opis procesu uczenia się oraz jego organizacji
- Charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym ich uznawanie
- Zasady dyplomowania
- Charakterystykę studiowania na kierunku ekonomia o specjalności handel
- Zakres możliwego wsparcia w procesie uczenia się

Wizytowana Uczelnia publikuje także na swojej stronie internetowej informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz oferowanego przez Uczelnię wsparcia merytorycznego i technicznego w tym zakresie dla studentów, pracowników dydaktycznych oraz administracyjnych. Mimo iż jednostka nie prowadzi już zajęć dydaktycznych w formie zdalnej, Uczelnia w klarowny sposób przedstawia informacje na temat wymaganego od studentów sprzętu do uczestnictwa w zajęciach zdalnych oraz do kogo należy zwrócić się o pomoc w przypadku problemów technicznych przy nauczaniu zdalnym.

Uczelnia prowadzi monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości oraz kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców tj. kandydatów na studia, studentów oraz pracodawców. Wyniki zastosowanych przez Uczelnię działań są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości publikowanych informacji o studiach. Interesariusze wewnętrzni mogą bez przeszkód zgłaszać ewentualne uwagi poprzez bezpośredni

kontakt z administratorem strony internetowej. Biorąc pod uwagę całość przedstawionych aspektów należy pozytywnie odnieść się do spełnienia kryterium 9.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie umożliwia poprzez wykorzystanie strony internetowej swobodny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym sprzętem lub oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnościami. Informacja obejmuje wszystkie wymagane przepisami elementy, w tym cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Udostępnione są również informacje związane z metodami i technikami wykorzystanymi w realizacji kształcenia zdalnego w tym informacji dotyczących wymagań sprzętowych oraz oferowanej pomocy w razie problemów technicznych przy nauczaniu zdalnym. Prowadzony jest również monitoring upublicznianych informacji o studiach pod kątem ich aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości oraz ich zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór organizacyjny i administracyjny nad procesem kształcenia na kierunku ekonomia sprawują Dziekan i Prodziekani. Nadzór merytoryczny nad programem studiów oraz warunkami jego realizacji sprawuje Rada Programowa kierunku, w skład której oprócz nauczycieli akademickich wchodzi

przedstawiciel studentów. Rada Programowa wspierana jest w swoich działaniach przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia i ściśle współpracuje z Dziekanem Wydziału. Rada Programowa prowadzi stały monitoring planów kierunku studiów, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dostosowanie formy zajęć (audytoryjna, laboratoryjna) do modułu. Przeprowadza analizy uzyskanych efektów uczenia się w powiązaniu z liczbą godzin dla modułu, a także dba o prawidłowe stosowanie punktacji ECTS.

Kierunek ekonomia podlega polityce jakości, której koncepcja została zawarta w obowiązującym w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie Systemie Wewnętrznego Zarządzania Jakością Kształcenia wprowadzonym Uchwałą nr 53/2019-2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia. Zawarte w ww. uchwale działania WSZJK obejmują ocenę, zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia na poziomie Uczelni, Wydziałów i poszczególnych kierunków studiów. W celu realizacji działań na poziomie uczelni Rektor powołuje Uczelnianą Komisję ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia, natomiast na Wydziale Dziekan powołuje Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (WKdsJK). Na poziomie kierunku studiów Rektor powołuje Rady Programowe. Rada Programowa kierunku ekonomia została powołana Zarządzeniem nr 20 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie powołania rad programowych na kierunkach studiów realizowanych na Wydziale Agrobioinżynierii. W skład Rady Programowej wchodzi przewodniczący oraz sześciu członków (pięcioro nauczycieli akademickich oraz jeden przedstawiciel studentów). Nadzór nad funkcjonowaniem WSZJK na szczeblu Uczelni sprawuje Prorektor ds. Studenckich i Dydaktyki, a na szczeblu Wydziału i kierunku Dziekan. Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia, wdrażany i monitorowany przez WKdsJK, zapewnia nadzór nad jakością kształcenia na ocenianym kierunku oraz kompetencjami i zakresem odpowiedzialności osób w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia.

Uszczegółowienie procedur w zakresie jakości kształcenia na poziomie wydziału zawiera Wydziałowa Księga Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Procedury te regulują w szczególności realizację procesu dydaktycznego, dyplomowanie, ocenę jakości prac dyplomowych, przygotowanie modułów, modyfikację planów i/lub programów studiów, zatrudnianie pracowników badawczo-dydaktycznych, zasięganie opinii absolwentów, hospitacje zajęć, ocenę osiągnięć pracowników do ewaluacji jakości naukowej, proces rekrutacji na studia, weryfikację osiągnięć zakładanych efektów uczenia się, ocenę zajęć dydaktycznych przez studentów, współpracę z otoczeniem zewnętrznym, ocenę bazy materialnej, przyznawanie nagród pracownikom naukowo-dydaktycznym i dydaktycznym, przyjmowanie skarg i wniosków, gromadzenie i udostępnianie informacji o jakości kształcenia, ocenę mobilności studentów określająca monitorowanie w zakresie wymiany oraz zasady reagowania na konflikty, dyskryminację i przemoc oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa.

Obecnie obowiązujące zasady projektowania programów studiów określone zostały w Uchwale nr 3/2023-2024 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 27 października 2023 r. w sprawie wytycznych dotyczących przygotowania i doskonalenia programów studiów w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie. Dokument ten określa wytyczne dotyczące przygotowania i doskonalenia programów studiów, jak również sporządzania dokumentacji. Dokumentację programu studiów określonego kierunku, poziomu i profilu opracowuje Rada Programowa kierunku. W proces projektowania/doskonalenia programów włączani są interesariusze zewnętrzni, w szczególności przedstawiciele pracodawców. Następnie program podlega opiniowaniu przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów i Kolegium Wydziału. Po pozytywnym zaopiniowaniu Dziekan przedkłada go Rektorowi z wnioskiem o skierowanie pod obrady Senatu. Senat podejmuje uchwałę w sprawie

ustalenia programu studiów dla określonego kierunku, poziomu i profilu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia.

Określone w tym obszarze wymogi nie zapewniają jednak dostosowania obowiązujących programów studiów na kierunku ekonomia do wszystkich wymogów wynikających z warunków określonych w rozdziale 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Przyjęte uchwałą Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie programy studiów kierunku ekonomia I stopień nie realizują bowiem obowiązku przypisania w programie studiów efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów do zajęć lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzania. Zakres dokumentu opisującego program studiów na kierunku ekonomia I stopień, przyjęty z udziałem Senatu Uczelni, powinien więc zostać dostosowany do istniejących w tym zakresie wymogów prawa. Dotychczas Uczelnia wskazane elementy programu studiów określała w sylabusach, niestanowiących formalnego załącznika do dokumentu przyjmowanego przez Senat Uczelni.

Rada Programowa kierunku ekonomia przeprowadza weryfikację osiągniętych efektów uczenia się w danym roku akademickim i podejmuje decyzje o ewentualnych zmianach. Propozycje zmian mogą zgłaszać nauczyciele akademiccy, studenci oraz interesariusze zewnętrzni. Proponowane zmiany mogą wynikać m.in.: z analizy potrzeb rynku, osiągania zaplanowanych efektów uczenia się oraz wymagań i potrzeb studentów. Nauczyciele odpowiedzialni za poszczególne zajęcia mogą proponować zmiany mające na celu poprawę osiągania zakładanych efektów uczenia się. W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku prowadzone są także systematyczne konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Konsultacje dotyczą dostosowania programu studiów do oczekiwań pracodawców, aktualnych potrzeb i wymogów rynku pracy, przygotowania do pracy zawodowej oraz osiągania zakładanych efektów uczenia się. Program studiów kierunku ekonomia jest systematycznie monitorowany przez Radę Programową, a obowiązujące procedury i harmonogram działań są dostępne na stronie Wydziału Agrobioinżynierii w zakładce „Kształcenie”/”Procedury” oraz Wydziałowej Księdze Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Uczelnia przedstawiła wyniki prac Rady Programowej kierunku ekonomia z ostatniego roku akademickiego potwierdzające podejmowanie wskazanych działań.

Przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów zapewniają uwzględnienie w projektowaniu programu studiów innowacji dydaktycznych, osiągnięć nowoczesnej dydaktyki akademickiej oraz współczesnej technologii informacyjno-komunikacyjnej, w tym narzędzi i technik kształcenia na odległość.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów zatwierdzone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Proces rekrutacji dodatkowo opisany został procedurą Wydziałowej Księgi Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Przedstawione przez Uczelnię rezultaty prac Rady Programowej kierunku ekonomia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia potwierdzają, że na kierunku ekonomia przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów obejmującą efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, treści programowe, metody kształcenia, w tym metody kształcenia z wykorzystaniem metod o technik kształcenia na odległość, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, w tym stosowane w kształceniu w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w tym wyniki i stopień osiągnięcia efektów uczenia się nabywanych

przez studentów w wyniku kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Istniejące procedury, jak również udostępnione wyniki prac zespołów zaangażowanych w zapewnianie jakości kształcenia potwierdzają, że ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny, obejmują kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców, informacje dotyczące ścieżek kariery absolwentów. W ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku). Wskazane działania w obszarze ewaluacji jakości kształcenia na kierunku ekonomia prowadzone były również w warunkach ich nieobecności na Uczelni, spowodowanej czasowym ograniczeniem jej funkcjonowania.

Uczelnia wskazała przykłady potwierdzające, że wnioski z oceny programu studiów są wykorzystywane do jego doskonalenia, jak również w planowaniu strategicznym w zakresie korzystania z kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej. W tym obszarze Uczelnia wspomaga się również wynikami ankiet semestralnych oraz „ankiety absolwenta", w ramach których oceniana jest baza dydaktyczna wykorzystywana w procesie nauczania.

Przedstawione zespołowi oceniającemu wyniki ostatniego przeglądu programu studiów kierunku ekonomia wskazują, że funkcjonujący system jest w stanie zdiagnozować większość problemów występujących w procesie kształcenia na kierunku, jednak wobec sformułowanych przez zespół oceniający w niniejszym raporcie zastrzeżeń oraz zaleceń i rekomendacji odnośnie do powyższych obszarów uznać należy ten element systemu jakości jako wymagający podjęcia działań poprawiających jego efektywność. Konieczność poprawy skuteczności realizacji części z podejmowanych działań w zakresie kształtowania jakości kształcenia na kierunku wskazują zastrzeżenia sformułowane przez zespół oceniający w szczególności w odniesieniu do opisu założonych efektów uczenia się w kontekście wypełniania wymogów wynikających z opisu 6 poziomu PRK (kryterium 1), projektowania programu studiów w aspekcie wypełnienia wymogów prawa, (kryterium 2), poprawnej weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do projektów dyplomowych (kryterium 3).

Jakość kształcenia na kierunku nie podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, natomiast w procesie doskonalenia jakości wykorzystywane są wyniki konsultacji zasad realizacji procesu kształcenia prowadzonych podczas spotkań formalnych lub nieformalnych (w tym „Dni Kierunku") z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi różne instytucje. Uwagi i zalecenia z tych ocen w zakresie jakości kształcenia przekazywane są Radzie Programowej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w celu oceny i doskonalenia programu studiów oraz warunków jego realizacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeśli dotyczy*)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku zostały przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w powyższym procesie. Prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych. Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów, a także monitorowany jest stopień osiągania zakładanych efektów uczenia się na podstawie cyklicznie zbieranych danych i informacji. Monitorowanie programu studiów prowadzone jest w odniesieniu do poszczególnych zajęć, jak i w odniesieniu do procesu dyplomowania. Wnioski z analizy programów studiów wykorzystywane są w procesie jego doskonalenia.

Przeprowadzona analiza procesu przeglądu i doskonalenia programu studiów wykazała natomiast następujące nieprawidłowości:

1. Obowiązujące procedury projektowania programów studiów nie zapewniają ich dostosowania do wszystkich wymogów wynikających z warunków określonych w rozdziale 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Przyjęte uchwałą Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie programy studiów kierunku ekonomia I stopień nie realizują obowiązku przypisania w programie studiów efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów do zajęć lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzania.
2. Na stosunkowo niską skuteczność realizacji części działań podejmowanych w obszarze obowiązującego SZJK wskazują zastrzeżenia sformułowane przez zespół oceniający w szczególności w odniesieniu do opisu założonych efektów uczenia się w kontekście wypełniania wymogów wynikających z opisu 6 PRK (kryterium 1), projektowania programu studiów w aspekcie wypełnienia wymogów prawa (kryterium 2).
3. Na stosunkowo niską skuteczność realizacji części działań podejmowanych w obszarze obowiązującego WSZJK wskazują zastrzeżenia sformułowane przez zespół oceniający w odniesieniu do poprawnej weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do projektów dyplomowych (kryterium 3).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie wewnętrznych procedur w zakresie projektowania programów studiów do wszystkich wymogów wynikających z warunków określonych w rozdziale 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, zapewniając w programie studiów kierunku ekonomia I stopień przypisanie efektów uczenia się i treści

programowych zapewniających uzyskanie tych efektów do zajęć lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzania.

2. Zaleca się podjęcie przez Uczelnię działań w zakresie poprawy skuteczności realizacji procedur projakościowych w obszarze projektowania i modyfikacji programów studiów w obszarze opisu założonych efektów uczenia się oraz poprawnego projektowania programu studiów w aspekcie wypełnienia istniejących w tym zakresie wymogów prawa.
3. Zaleca się podjęcie przez Uczelnię działań w zakresie poprawy skuteczności realizacji procedur projakościowych w obszarze weryfikacji efektów uczenia się, umożliwiając skuteczną weryfikację efektów uczenia się w odniesieniu do projektów dyplomowych.
4. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

5. Załączniki: